

ကျေးသိမြင် မြတ်ကျင့်စဉ်

အမှတ် (၈)

အရှင်ဇေယျာရာဇ

(သစ္စဝေဒဂူရိပိသာ)

ဓမ္မဒါန

ခန္ဓာဖြစ်ပျက် ရှုရန် ဓမ္မစာတော်

- ❖ ရုပ်တွေဖြစ်ပျက်၊ ဆက်ဆက် ဖန်ခါ။
ရေမြှုပ်လိုပဲ၊ အနှစ်ခဲ မပါ။
အသုံးမကျ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခာ။
အနတ္တ၊ မှတ်ကြ ရှုကြပါ။
- ❖ ဝေဒနာဖြစ်ပျက်၊ ဆက်ဆက် ဖန်ခါ။
ရေပွက်လိုပဲ၊ အနှစ်ခဲ မပါ။
အသုံးမကျ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခာ။
အနတ္တ၊ မှတ်ကြ ရှုကြပါ။
- ❖ သညာဖြစ်ပျက်၊ ဆက်ဆက် ဖန်ခါ။
တံလျှပ်လိုပဲ၊ အနှစ်ခဲမပါ။
အသုံးမကျ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခာ။
အနတ္တ၊ မှတ်ကြ ရှုကြပါ။
- ❖ သင်္ခါရဖြစ်ပျက်၊ ဆက်ဆက် ဖန်ခါ။
ငှက်ပျောတုံးလိုပဲ၊ အနှစ်ခဲ မပါ။
အသုံးမကျ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခာ။
အနတ္တ၊ မှတ်ကြ ရှုကြပါ။
- ❖ ဝိညာဏ်ဖြစ်ပျက်၊ ဆက်ဆက် ဖန်ခါ။
မျက်လှည့်လိုပဲ၊ အနှစ်ခဲ မပါ။
အသုံးမကျ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခာ။
အနတ္တ၊ မှတ်ကြ ရှုကြပါ။

အရှင်ဓမ္မစာရ
(သစ္စဝေဒဂူရိပိဿာ)

ကျေးသိမြင် မြတ်ကျင့်စဉ်

အမှတ် (၈)

အရှင်ဓမ္မာစာရ

(သစ္စဝေဒဂူရိပိသာ)

ဓမ္မဒါန

လမ်းနှင့်ပန်းတိုင်

“ငကျိုးသိမြင်” မြတ်ကျင့်စဉ်ဖြင့်၊ မြတ်ရှင် ဗုဒ္ဓ၊ မြတ်လှ တရား၊ မြတ်ထား သံဃာ၊ မြတ် အာစရိ၊ မြတ်သောမိဘ ဤငါးဝ၏။ အနန္တဂုဏ်၊ ကျေးဇူးဟုန်ကို၊ စွမ်းကုန်ဆပ်ကာ မြတ်ရာယူပျော်၊ ငါပူဇော်သည်၊ သူတော်လမ်းနှင့် ပန်းတိုင် တည်း။

အရှင်ခေမာစာရ
သစ္စဝေဒဂူရိပ်သာ

ငကျိုးနိဒါန်း

ကျေးဇူးတော်ရှင် မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး နှင့်တကွ ကျေးဇူးရှင် ဆရာသမားများ၊ မိဘနှစ်ပါး၊ ဓမ္မမိတ်ဆွေများဟု ဆိုအပ်သော ကလျာဏမိတ္တတို့အား ဆည်းကပ်ခွင့် မှီဝဲခွင့် ပေါင်းဖော် ခွင့်ကို ကောင်းစွာ ရရှိခဲ့သော “ဦးညွန့်လှိုင် ရွှေဘို” ဟု ခေါ်ဝေါ် ပညတ် သမုတ်အပ်သည့် ခန္ဓာငါးပါးကြီးသည် ၁၃၆၂ ခု တန်ဆောင် မုန်း လပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့၌ မုံရွာမြို့ မိုးညှင်း သမ္မုဒ္ဓေ ကမ္မဋ္ဌာန်း တိုက်ကြီး၏ ဦးစီးနာယက ပဓာနဆရာတော် အဂ္ဂမဟာ ကမ္မဋ္ဌာနာ စရိယ ဘဒ္ဒန္တ ကောဝိဒကို ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာပြု၍ “အရှင်ခေမာစာရ” ဟု နာမတွဲတင်လျက် ဘုရားသားတော် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိ ခဲ့ပေပြီ။ မိမိသည် လူ့ဘဝဖြင့် သာသနာပြုရတာ ကျဉ်းကြပ်လှသဖြင့် အားမရသောကြောင့် ယခုလို ရဟန်းဘဝမှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် အားရကျေနပ်စွာ သာသနာပြုခွင့် ရသဖြင့် ဘုရားအမှူးရှိသော အနန္တောအနန္တ ငါးပါးတို့အား သစ္စာ ဓမ္မဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်ရပါသော ကြောင့် အလွန်ဝမ်းမြောက်မိ၏။ မိမိလူ့ဘဝတုန်းက “မြတ်ကျင့်စဉ်” ဓမ္မဒါန စာအုပ်ငယ်လေးများကို တစ်နှစ်လျှင် တစ်အုပ် ရေးသား၍ ဓမ္မဒါန ကုသိုလ်ပြုခဲ့သည့်အတိုင်း ယခု ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်သော အခါမှာလည်း ဆက်လက်၍ ရေးသားခဲ့ရာ ယခုအခါ “ငကျိုးသိမြင် မြတ်ကျင့်စဉ် အမှတ်စဉ် (၈) ” ကို ရေးသားပြီးမြောက်ခဲ့ပြန်ပါပြီ။ ဤကဲ့သို့ မိမိရေးသား၍ ဓမ္မဒါန ပြုအပ်သော “မြတ်ကျင့်စဉ်” စာအုပ်ငယ်ကလေးတွေသည် မိမိနှင့် သံသရာဘဝ အဆက်ဆက်က ဆွေမျိုးတော်စပ်ဖူးသမျှ ဝေနေယျအပေါင်း ယောဂီ သူတော်ကောင်း

တို့ထံသို့ ကျေးစေတမန်လွှတ်၍ ပျံသကဲ့သို့ ဧကန်ရောက်ရှိ၍ ဘဝ
များစွာ သံသရာက မိမိအပေါ် တင်ရှိခဲ့သမျှ ကျေးဇူးတွေ အကုန်
ကျေပါစေကြောင်း ဆုမွန်တောင်းလိုက်ပါသည်။

ယုံကြည်ကျန်းမာ စိတ်ဖြောင့်စွာဖြင့် လွန်စွာအားထုတ်၍
နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ဖြစ်ချုပ်ညွှန်မြင်ကာ လိုအင်ဆန္ဒ ပြည့်ဝ
ကြပါစေ။

အရှင် ခေမာစာရ
သစ္စဝေဒဂူ
မိုးကုတ်ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ဓမ္မရိပ်သာ
ရေတံခွန်တောင်း၊ မန္တလေးမြို့။

အဝိဇ္ဇာလက်ချက် တဏှာစက်လည်ပုံ

“အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ သင်္ခါရ ပစ္စယာ ဝိညာဏံ”
ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူသည့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာ
တော် အတိုင်း ဤလောက၌ အနန္တ များစွာသော သတ္တဝါတို့သည်
အတိတ်ကာလ ရှေးဘဝက သစ္စာမသိမှု အဝိဇ္ဇာဖြင့် ပိတ်ပုံးခြင်း
ခံရလျက် ဘဝကူးကောင်းရေးကို ဆုတောင်းမှု တဏှာခြံရံကာ ဒါန
အစရှိသော ကုသိုလ် သင်္ခါရတို့ကိုလည်း ပြုခဲ့ကြ၏။ သူ့အသက်
သတ်ခြင်း အစရှိသော အကုသိုလ် သင်္ခါရတို့ကိုလည်း များစွာပင်
ပြုခဲ့ကြ၏။ သို့ရာတွင် ကုသိုလ် သင်္ခါရ၏ အရှိန်ကောင်းသဖြင့်
အကျိုးပေးခွင့် အလှည့်သင့်သောအခါ သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ လူ့
ဘဝကို ရလာကြသည်။ စင်စစ် လူ့ဘဝကို ရခြင်းသည် ခန္ဓာငါးပါးကို
ရတာပဲဖြစ်၏။ စင်စစ် ခန္ဓာငါးပါးကို ရခြင်းသည် ဒုက္ခသစ္စာကို
ရတာပဲဖြစ်၏။ သို့သော်ငြားလည်း များစွာသော လူတို့မှာ ပညာ
မျက်စိပေါ်၌ အဝိဇ္ဇာ တိမ်သလ္လာ ဖုံးအုပ်ထားခြင်း ခံရသောကြောင့်
“လူ့ဘဝဆိုတာ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာကြီး ဖြစ်သည်” ဟု အမှန်
အတိုင်း မသိမမြင်နိုင်ဘဲရှိကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ ဤခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာ
တရားကြီးကိုပင် “ယောက်ျားမိန်းမ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါကောင်
သူကောင် လူကောင်” ဟူ၍ ဒိဋ္ဌိဖြင့်လည်း အမှားစွဲထင် အလွဲမြင်နေ
ကြ၏။ “ငါ့ကိုယ် ငါ့ဟာ ငါ့ဥစ္စာ ငါ့သား ငါ့သမီး ငါ့ပစ္စည်း”
ဟူ၍ တဏှာဖြင့်လည်း နှစ်သက်စွဲဝင် အလွန်အကဲ ခင်နေကြ၏။
ထိုကဲ့သို့ သစ္စာမသိ ဒိဋ္ဌိမက္ကာဘဲ ခန္ဓာငါးပါးကို အလွန်အကဲ နှစ်သက်
စွဲဝင် ခင်မင်နေကြသော သတ္တဝါတို့သည် ခန္ဓာငါးပါး၏ အမြဲမပြတ်

ပူးကပ်နှိပ်စက်ခြင်းဒဏ်ကို အလူးအလဲခံနေကြရကုန်၏။ သို့သော်
 ငြားလည်း သူတော်ကောင်းတရား (ဝါ) ခန္ဓာဉာဏ်ရောက် သစ္စာ
 ဆိုက်သော တရားကို မကြားမနာရပူးသဖြင့် အသိဉာဏ်ခေါင်းပါးတဲ့
 လူတွေဟာ “ငါတို့ရထားသော ခန္ဓာငါးပါး၏ နှိပ်စက်ခြင်းကို ငါ
 တို့ခံနေကြရသည်” ဟု မသိမမြင်ကြပါ။ “ငါတို့ လူဖြစ်သည်၊ လူ
 ဖြစ်လျှင် လူလိုနေရမည်၊ လူလိုခင်ရမည်၊ လူလိုပြုစုရမည်၊ လူလို
 အလုပ်လုပ်ရမည်၊ လူလိုသိရမည်။ ငါတို့ယောက်ျားဖြစ်သည်၊ ငါတို့
 မိန်းမဖြစ်သည်၊ ယောက်ျားမိန်းမဖြစ်လျှင် ယောက်ျားမိန်းမလို နေရ
 မည်၊ ယောက်ျား မိန်းမလို ခင်ရမည်၊ ယောက်ျား မိန်းမလို ပြုစု
 ရမည်၊ ယောက်ျား မိန်းမလို အလုပ်လုပ်ရမည်၊ ယောက်ျား မိန်းမလို
 သိရမည်” ဟု ဒီလိုပဲသိကြ၏။ စင်စစ် ဘုရားပေးသော သစ္စာမျက်လုံး
 ဖြင့် ကြည့်သော် ဤအသိမျိုးသည် သံသရာဝင်ဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်
 ထွက်မြောက်ကြောင်း အသိမဟုတ်။ ကိလေသာ ထူပြောသူ (ပုထုဇဉ်)
 တို့၏ အသိ။ အရူးသိ၊ အကန်းသိပဲဖြစ်၏။ ခွေး နွား တိရစ္ဆာန်တို့၏
 အသိထက် ပိုမိုကောင်းမွန် ကျော်လွန်ခြင်း မရှိသော အသိ၊ ကာမဂုဏ်
 ခံစားတတ်ရုံမျှသော အသိသာလျှင် ဖြစ်၏။ “အလွန်တရာ ဖောက်
 ပြန်မှားယွင်းသော အသိပါပဲ” ဟူလို။

ဤကဲ့သို့ ဖောက်ပြန် မှားယွင်းသော အသိမျှသာရှိရာကြ
 သော လူတွေမှာ အမြွှာပူး ကလေးနှစ်ယောက် မွေးမိသော မိခင်နှင့်
 တူစွာ အလွန်တရာ ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခတွေ ပင်လယ်ဝေအောင်
 ခံနေကြရ၏။ ဘယ်လိုလည်းဆိုရင် ထိုမိခင်၏ အမြွှာပူး ကလေး
 နှစ်ယောက်တို့တွင် တစ်ယောက်သော ကလေးမှာ မွေးကတည်းက
 ခြေလက် ကောင်းသော်လည်း မျက်စိကန်း၍ သူငယ်နာ ဝမ်းပျက်

ရောဂါ ပါလာသည်။ တစ်ယောက်သော ကလေးမှာ မွေးကတည်းက
 မျက်စိမြင်သော်လည်း ခြေကျိုး၊ လက်ကျိုးဖြစ်၍ သည်းခြေရူးရောဂါ
 ပါလာ၏။ ခန္ဓာငါးပါးကို အကျဉ်းအားဖြင့် ခွဲလိုက်လျှင် “ရုပ်ဓမ္မနှင့်
 နာမ်ဓမ္မ” ဟု ဤနှစ်ခုပဲရှိ၏။ ဤရုပ်ဓမ္မနှင့် နာမ်ဓမ္မသည် ပဋိသန္ဓေ
 တည်စကတည်းက တစ်ပြိုင်နက်အတူတကွ ဖြစ်လာကြ၏။ ဒါ
 ကြောင့်မို့ ဤရုပ်ဓမ္မနှင့် နာမ်ဓမ္မကို “အမြွှာပူး ကလေး နှစ်ယောက်”
 ဟုမှတ်ပါ။ ရုပ်ဓမ္မသည် သွားမှု၊ လာမှု၊ စားမှု၊ သောက်မှု စသည့်
 ကိစ္စတွေကို သူပါမှ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နိုင်၏။ နာမ်ဓမ္မသည် သက်
 သက်ဖြင့် မပြုလုပ် မဆောင်ရွက်နိုင်။ သို့သော် ရုပ်ဓမ္မမှာ သွားချင်မှု၊
 လာချင်မှု၊ စားချင်မှု၊ သောက်ချင်မှု၊ လိုချင်မှု၊ သိမြင်မှုမရှိ။ ဒါကြောင့်
 ရုပ်ဓမ္မဟာ အမိဝမ်းတွင်း ကတည်းက ခြေလက် ကောင်းသော်လည်း
 မျက်စိကန်းလာသော ကလေးနှင့် တူသည်။ ဒါ့အပြင် ရုပ်ဓမ္မမှာ
 အမိဝမ်းတွင်း ကတည်းက “ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော”
 ဆိုတဲ့ အမျိုးမျိုး ဖောက်ပြန်တတ်သော ဓာတ်သဘောတွေ ပါလာ၏။
 ဒါ့ကြောင့် ရုပ်ဓမ္မသည် အမိဝမ်းတွင်း ကတည်းက ပါလာသော
 သူငယ်နာ ဝမ်းပျက်ရောဂါရှိသည့် ထိုကလေးနှင့် တူ၏။ သို့ဖြစ်၍
 ရုပ်ဓမ္မတည်းဟူသော ကလေးရဲ့ နာမည်ကို “ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်”
 ဟူ၍ မှတ်ပါ။ နာမ်ဓမ္မကတော့ သွားချင်မှု၊ လာချင်မှု၊ စားချင်မှု၊
 သောက်ချင်မှု၊ လိုချင်မှု သိမြင်မှု ရှိသော်လည်း သူ့ချည်းသက်သက်
 ဖြင့် သွားမှု၊ လာမှု၊ စားမှု၊ သောက်မှု စသည့်ကိစ္စတွေကို မဆောင်
 ရွက်နိုင်သောကြောင့် မျက်စိမြင်သော်လည်း ခြေကျိုးလက်ကျိုးနေသော
 ကလေးနှင့်တူသည်။ ဒါ့အပြင် နာမ်ဓမ္မမှာ မသိမှု၊ မှားယွင်းမှု၊ လိုချင်မှု၊
 ဆိုချင်မှု၊ အမျက်ထွက်မှု၊ ထောင်လွှားမှုတွေရှိ၏။ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲမှု

မရှိ။ အမျိုးမျိုး အပုံပုံ မှားယွင်း ဖောက်ပြန် အပြောင်းအလဲမြန်၏။ ဒါကြောင့် အမိဝမ်းတွင်းကတည်းက သည်းခြေရူးရောဂါ ပါလာသော ကလေးနှင့်တူသည်။ သို့ဖြစ်၍ နာမ်ဓမ္မတည်းဟူသော ကလေးရဲ့ နာမည်ကို “ငကျိုးသည်းခြေရူး” ဟူ၍မှတ်ပါ။ သစ္စာမသိ ဒိဋ္ဌိမက္ခာဘဲ မိမိရရှိထားသော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကို လွန်စွာ ခင်မင်နေသော ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုအမြွှာပူးကလေးနှစ်ယောက်ကို မွေးမိ၍ ခင်မင်နေသော (မွေးမိခင်) အမေနှင့်တူတော့၏။ ဤတစ်ယောက်တည်းသော အမေကို အမြွှာပူးသားနှစ်ယောက်က အမြဲမပြတ် နှိပ်စက်ပုံကို ကြည့်ပါဦး။

နှိပ်စက်နေတဲ့ ရုပ်ဓမ္မ

သားကလေး ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက် (ရုပ်ဓမ္မ)က “အမေရဲ့ သား ဗိုက်ထဲက နာတယ်ဗျ လုပ်ပါဦး” ဟု သူ့ဗိုက်ကိုနှိပ်၍ ပြောရာ အမေဖြစ်သူ (ရုပ်ဓမ္မကို ခင်သောပုဂ္ဂိုလ်) မှာ “အို ခက်တာပါပဲ သားရယ်၊ ဗိုက်နာတာစိုးရိမ်ရတယ်” ဟု ပျာပျာသလဲဖြစ်ကာ သားကလေး ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်အား ဝမ်းပိတ်ဆေးတိုက်၏။ သို့သော် သူငယ်နာ ဝမ်းပျက်ရောဂါကကြီးလို့ ဝမ်းသွားတာက မရပဲ၊ ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက် ထိုင်နေရာ အိပ်နေရာမှာပင် ဝမ်းတွေများစွာလျှော၏။ အမေဖြစ်သူမှာ မျက်စိနှစ်ကွင်း အလင်းမရတဲ့သားကလေးရဲ့ မစင်မကြယ်စက်ဆုပ်ဖွယ် ကျင်ကြီးတွေကို ကိုယ်တိုင် ကျုံးရသည်၊ ဆေးကြောရသည်။ “မပြီးသေးပါဘူး၊ နောက်ထပ် ဝမ်းသွားချင်ပါသေးတယ်” ဆိုတော့ ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်ကို အိမ်သာသို့ လိုက်ပို့ရသည်။ သားကလေး၏ ဖင်ပေ လက်ပေ ပေကျနေတဲ့ မစင်တွေ၊ မကောင်းတဲ့

အနံ့အသက်တွေ စင်ကြယ်အောင် အမေဖြစ်သူက ဆေးကြော သုတ်သင်ပေးရပြန်သည်။ တစ်ခါတရံကျတော့လည်း သားကလေး ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်မှာ ဝမ်းချုပ်၍ စမြင်းခဲနေပြီး မနေနိုင်၊ မထိုင်နိုင်ဖြစ်၏။ အဲဒီတော့လည်း အမေဖြစ်သူဟာ သားကလေး ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်အား ဝမ်းနှုတ်ဆေးတိုက်၍ ဝမ်းသွားအောင် လုပ်ပေးရပြန်သည်။ ခဏနေတော့ “အမေ သား ဗိုက်ဆာပြီ၊ ထမင်းကျွေးပါဦး” ဆိုလို့ ထမင်း ခူးကျွေးရသည်။ ထမင်းစားပြီး ဗိုက်ပြည့်ပြန်တော့လည်း “ရင်ထဲက မကောင်းဘူး” ဆိုပြီး စားပြီးသား အစာတွေ အန်ပစ်၏။ အမေဖြစ်သူမှာ သားကလေးငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်ရဲ့ ခွေးအန်ဖတ်နဲ့ တူတဲ့ ရွံစရာ အန်ဖတ်တွေကို ကျုံးပစ်ရသည်။ တော်တော်ကြာတော့ သားကလေး ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်က “အမေ သား တစ်ကိုယ်လုံး အကြောတွေတင်းပြီး ညောင်းကိုက်နေတယ်ဗျ နှိပ်ပေးပါဦး” ဟု ပြောပြန်သည်။ အမေဖြစ်သူက နင်းပေးရ၊ နှိပ်ပေးရပြန်၏။ နင်းနှိပ်ပေးတုန်းရှိသေး။ “အမေ သား ပုလွန်းအိုက်လွန်းလို့ ချွေးတွေ ထွက်လာပြီဗျ ရွံနေတာပဲ၊ အဝတ်လဲပေးပါဦး” ဟု ခိုင်းပြန်၏။ အမေဖြစ်သူမှာ ချစ်လှစွာသောသားအား အဝတ်ဟောင်းတွေချွတ်၍ ချွေးတွေ သုတ်ပေးရသည်။ ပြီးတော့ အဝတ်အသစ်တွေ လဲပေးရသည်။ အဝတ်လဲလို့မှ မပြီးသေးခင် “အမေ သား ရေပေး” ဟု တောင်းပြန်၏။ အမေဖြစ်သူမှာ ကပျာကယာ ထ၍ သားကလေး ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်အား ရေတိုက်ရပြန်သည်။ ရေသောက်ပြီးခါစ ရှိသေး “သေးပေါက်ချင်ပါတယ်” ဆိုလို့ အိမ်နောက်ဖေး လိုက်ပို့ရပြန်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ အိမ်နောက်ဖေး မရောက်ခင်မှာ သေးကပါ တော့ အမေဖြစ်သူမှာ သားရဲ့ သေးဝတ်တွေကို ဖွပ်လျှော်ပေးရပြန်

သည်။ နွေရာသီရောက်ပြန်တော့လည်း သားကလေး ငကန်းဝမ်းတွင်း ပျက်မှာ ကျောက်ပေါက်နာ ပေါက်ရတာနဲ့ ဝက်သက်နာပေါက်ရတာ နဲ့ ရောဂါတွေက တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပြတ်တယ်လို့ မရှိ။ အမေဖြစ်သူမှာ ဒီသားကလေး ရောဂါရလျှင် ဗိန္ဒောဆေးဆရာပင့်ကုရ၊ ဆရာဝန်တွေ ရှိရာ ဆေးရုံဆေးခန်း ပြေးကုရနှင့် ငွေလည်းကုန်၏။ လူလည်းပန်း၏။ မကြာခဏ သားကလေး ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်က နှာစေးပြန်ပြီ။ ချောင်းဆိုးပြန်ပြီ။ လက်နာပြန်ပြီ။ ဗိုက်အောင့်ပြန်ပြီ။ ခေါင်းမူးပြန်ပြီ။ ခေါင်းကိုက်ပြန်ပြီ။ အမေဖြစ်သူများ အိမ်မှာ အမြဲဆောင်ထားတဲ့ သင့်တော်ရာ ဆေးဝါးတွေနဲ့ ဒီသားကို ကုရ၊ သရ ပြုစုရ၏။ သားရဲ့ နှာရည်တွေ၊ သလိပ်ချွဲခန်းတွေကို သုတ်သင်ပေးရ၏။ စွန့်ပစ်ရ၏။

ဆောင်းခါရောက်ပြန်တော့လည်း “အမေ သားချမ်းတယ်” ဆိုလို့ အနွေးထည်စောင်တွေ ခြုံပေးရသည်။ အနွေးထည် အင်္ကျီတွေ ဝတ်ပေးရသည်။ အမေဖြစ်သူများ ဒီသားကလေးအား ဗိုက်ထဲက တည်းက မျက်စိနှစ်ကွင်း အလင်းမရဘဲနဲ့ မွေးလာတဲ့ သားကလေး၊ သူငယ်နာဝမ်းပျက်ရောဂါပါလာတဲ့ ဒုက္ခသည် ကလေးရယ်လို့ ဒီပြင် သားသမီးတွေထက် သူ့ကိုအသနားပိုသည်။ အချစ်လွန်သည်။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီသားကလေးက မျက်မမြင် ဒုက္ခိတ ရောဂါသည်အဖြစ်နဲ့ အမေဖြစ်သူအား အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ မပြတ်မလပ် အထပ်ထပ် နှိပ်စက် တတ်သော်ငြားလည်း “ဒီသားဟာ ငါ့ကိုနှိပ်စက်နေတာပဲ၊ နှိပ်စက်နေတာပဲ” လို့ အမေဖြစ်သူက မသိနိုင် မထင်နိုင် မမြင်နိုင်ဘဲရှိ၏။ ဒီသား လိုသမျှ ဒီသားခိုင်းသမျှ ဒေါင်ချာစိုင်းအောင် လုပ်ကျွေးပြုစုနေရတဲ့ သူ့ကျွန်ဘဝကိုပင် တော်သေးရဲ့ဟု ဂုဏ်ယူသည်။ ဒါကြောင့်

သားအလိုကိုလိုက်၏။ သားအကြိုက်ကိုဆောင်၏။ တစ်ခြားလူတွေက ဒီသားကို ကဲ့ရဲ့သဂြိုဟ် အတင်းဆိုကြမှာကို သူမလိုလား။ သားမျက်နှာငယ်မှာ စိုးရိမ်သည်။ သားမျက်နှာပျက်မှာ သူ့ကြောက်သည်။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီသားကလေး ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်အား အမေ ဖြစ်သူက “ကိုယ့်အိမ်ကိုယ်နေ၊ အပြင်မထွက်နဲ့၊ သူများအိမ် မလည်နဲ့” လို့ ပြောထားသည်။ အမေ ပြောထားတဲ့အထဲက သားဖြစ်သူ ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်ဟာ အပြင်ထွက်သည်။ သူများအိမ်လည်သည်။ မျက်စိ မမြင်ဘဲနဲ့ အပြင်ထွက်တော့ တုံးတိုက် တိုင်တိုက် တိုက်မိပြီး လဲတော့ နဖူးပေါက်၏။ ဒူးပြဲ၏။ ဒီကြားထဲဆူးက စူး၊ ငြောင့်က ထိုး၊ အမျိုးမျိုး အနာရသည်။ အမေဖြစ်သူများ သားကလေး ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်ကို အနာဆေးသိပ်ပေးရ၊ ဆေးထည့်ပေးရ၊ ပတ်တီးစည်းပေးရ လုပ်ရပြန်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ သားကလေးအပြင်ထွက်ပြီး ပြန်လာလျှင် အမေဖြစ်သူက သားကလေးကို နဖူးစမ်း လက်စမ်း စမ်းကြည့်သည်။ သားကလေး ကိုယ်တွေ ခြစ်ခြစ်တောက်ပူနေသည်။ အပြင်မှာ နေပူမိလာပြီး ဖျားပြန်ပြီ။ “ဖျားရတဲ့အထဲ ဝမ်းများလျှော့ဦးမှာလား” ဟု အမေဖြစ်သူက စိုးရိမ်ရပြန်သည်။

ဒီသားကလေး ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်ဟာ အမေ့စကားနားမထောင်၊ သူများအိမ်လည်သည်။ ခွေးကိုက်ခံရ၏။ အဲဒီတော့ သူများတွေက “အကန်းတန်မဲ့ သူများအိမ် လည်ရသလား၊ ခွေးကိုက်ခံရတာ နည်းတောင်နည်းသေးတယ်” ဟု မျက်စောင်းထိုးကြ၏။ မသိမသာ လက်ညှိုးထိုးကာ မဲ့ရွဲပြကြ၏။ အမေဖြစ်သူကတော့ ရှက်ရကောင်းမှန်းမသိ။ အလွန်ဆိုးဝါးတဲ့ ဒီသားကလေးကို ဆေးကု ပြုစုရပြန်သည်။ ဒါက တော်ပါသေး၏။ ကြာတော့ ဒီထက်ဆိုးလာတာက

သားကလေးငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်မှာ သွေးတိုးရောဂါ ရှိလာသည်။ ဆီးချိုရောဂါ ရလာသည်။ နှလုံးရောဂါ၊ နှလုံးသွေးကြောကျဉ်းရောဂါ တွေလည်း တိုးလာ၏။ လေးဘက်နာ ရောဂါလည်းစွဲ၏။ ကင်ဆာ ရောဂါလည်းဖြစ်သည်။ ဤမျှမကပါ။ နောက်ဆုံး သားကလေး ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်မှာ အနာမျိုး ၉၆ ပါး ဝိုင်းအံ့ကာ စုပြုံနှိပ်စက် သဖြင့် အိပ်ယာထဲမှာလဲတော့သည်။ ထိုအခါ အမေဖြစ်သူမှာ “ငါ့ သားကလေးကို မကယ်နိုင်ကြတော့ဘူးလား၊ သေရတော့မယ် ထင် ရဲ့” ဟု အကြီးအကျယ် သောက ပရိဒေဝမီး လောင်မြိုက်ခြင်း ခံရ တော့၏။

ဒီသားကလေး (ရုပ်ဓမ္မ) ဟာ ငါ့ကို တယ်လည်းနှိပ်စက် ပါလား။ သူနှိပ်စက်လို့ ငါ့မှာ အခုလို ဆင်းရဲပင်ပန်း နေရတာပါ ကလား” ဟု အမေဖြစ်သူ (ရုပ်ဓမ္မကို ခင်သောပုဂ္ဂိုလ်) မှာ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း မသိမမြင်သေးသမျှ ဒီသားအပေါ် ခင်မင်စွဲလမ်းမှု ရှိနေဦးမည်သာ။ ဒီသားအပေါ် ခင်မင်စွဲလမ်းမှု ရှိနေသမျှ ကာလပတ် လုံး ဒီအမေ (ရုပ်ဓမ္မကို ခင်သောပုဂ္ဂိုလ်) သည် ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက် ဆိုတဲ့ သားကလေး (ရုပ်ဓမ္မ) ၏ အမြဲမပြတ် ပူးကပ်နှိပ်စက်ခြင်းမှ မလွတ်ကင်းနိုင်တော့ပြီ။

နှိပ်စက်နေတဲ့ နာမ်ဓမ္မ

“ရုပ်ဓမ္မနှင့် နာမ်ဓမ္မ” တည်းဟူသော အမြွှာပူးသား နှစ် ယောက်ကို မွေးမိ၍ ခင်နေသော (မွေးမိခင်) အမေ ဖြစ်သူအား သားကလေး ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက် (ရုပ်ဓမ္မ) က နှိပ်စက်တာထက်

သားကလေး ငကျိုး သည်းခြေရူး (နာမ်ဓမ္မ) ၏ နှိပ်စက်ချက်က ပိုလို့ပင် ဆိုးဝါးပြင်းထန်လှ၏။ ကြည့်ပါဦး။ ဒီသားကလေး ငကျိုး သည်းခြေရူးဟာ မွေးပြီးလို့မှ မကြာသေးဘူး။ အူဝဲ အူဝဲနှင့် မပြတ် ငိုသည်။ ကလေးငိုတယ်ဆိုတာ တစ်ခုခု တောင်းတာပဲမဟုတ်လား။ ဒါ့ကြောင့်မို့ အမေဖြစ်သူက နို့ဆာလို့ ထင်ပါရဲ့ဟု နို့တိုက်သော် လည်း အငိုကမရပ်။ ဒါနဲ့ ရေဆာလို့ ထင်ပါရဲ့ဟု ရေတိုက်သော် လည်း ငိုမှုက မတိတ်။ သူအငိုတိတ်ချင်တော့လည်း မချော့မမြူရဘဲ နှင့် ရယ်ချင် ရယ်နေသည်။ ဪ ဒီကလေးဟာ ခုငိုလိုက်၊ ခုရယ် လိုက်နဲ့ပါလား။ အမေဖြစ်သူမှာ ဒီသားကလေး ငကျိုးသည်းခြေရူး၏ အလိုအကြိုက်ကို မွေးစကတည်းကပင် မလိုက်တတ်အောင် ဖြစ်နေ သည်။ ဒီသားဟာ တော်တော်လေး အရွယ်ကြီးလာတော့ “အမေ သား ဝိုက်ဆာပြီ မုန့်စားချင်တယ်၊ မုန့်ဝယ်ပေး” ဟု ပူဆာ၏။ ခြေကျိုး လက်ကျိုးနေတဲ့သားကလေးမို့ မသွားနိုင်၊ မလာနိုင်ရှာလို့ အမေကိုယ်တိုင် ဈေးဆိုင်သို့ ကပျာကယာပြေး၍ မုန့်ဝယ်ပေးရသည်။ သူကြိုက်တတ်တဲ့ မုန့်ကို ဝယ်ပေးတာတောင်မှ မုန့်ကို နမ်းကြည့်ပြီး “ဒီမုန့်ကြီး မစားချင်ဘူး၊ ဆီဖော်နံတယ်” ဟုဆိုကာ လွှင့်ပစ်၏။ ပြီး “ထမင်းခူးပေး ထမင်းစားမယ်” ဟု တောင်းပြန်သည်။ အမေ ဖြစ်သူမှာ ထမင်းကလည်း ချက်ပြီးသား အဆင်သင့်မရှိ။ ဟင်းက လည်း မပြည့်စုံသေးတော့ မီးဖိုချောင်ထဲဝင်ပြီး ချွေးတလုံးလုံးနှင့် ချက်ရ ပြုတ်ရ စီမံရပြန်၏။ ဒီသားကလေးဟာ ခြေကျိုးလက်ကျိုး ဖြစ်ရတဲ့အထဲ သည်းခြေရူးရောဂါက ရှိနေတာမို့ သူ့အကြိုက်နှင့် ကိုက်အောင် ထမင်းဟင်း စီမံချက်ပြုတ် ကျွေးရသည်။ သူ့အကြိုက် လိုက်၍ အချိုချက်နှင့် ထမင်းကျွေးတာကို အချဉ်ချက် လုပ်ပေးပါဦး။

အချဉ်ချက် လုပ်ပေးပြန်တော့လည်း အငန်မပါသေးလို့ ငါးပိချက်နဲ့ အတို့အမြုပ်နဲ့မှ စားချင်တယ်” ဟု ငိုသံပါကြီးနှင့် ပူဆာပြန်၏။ ထမင်းစားလို့မှ မပြီးသေးဘူး “အမေ သားအတွက် လက်ဖက်ရည် ဖန်ချိုလေး” ဟု ဆန္ဒပြုပြန်သည်။ လက်ဖက်ရည် ဖန်ချို ဝယ်ပေးပြန် တော့လည်း “ကိတ်မုန့်လည်း မပါဘူး” ဆိုပြီး မသောက်ဘဲနေပြန် သည်။ ကိတ်မုန့်ကိုလည်း ပဲကိတ်မှ သုံးထပ်ကိတ်မှ ပန်းကိတ်မှဆိုပြီး အမျိုးမျိုး ဂျိုး (ကြေး) ထူသည်။ သူစိတ်တိုင်းကျ ကိတ်မုန့်ရပြန်တော့ လည်း ရေခဲမုန့်တောင်းပြန်၏။ ခက်သည်။ ဒီသားကလေးကို ပြုစု လုပ်ကျွေးရတဲ့ အမေဖြစ်သူမှာဖြင့် အလွန်ခက်သည်။ ဒီသားကလေး ဟာ ခြေကျိုး လက်ကျိုးနေတော့ ဘယ်မှမသွားနိုင်၊ ဘာမှလည်း မလုပ်နိုင် မကိုင်နိုင်လို့ သူ့အတွက်ဟာဖြင့် ဒီအမေသာလျှင် ခြေလက် ဖြစ်ပြီး အစစအရာရာ သွားလာ လုပ်ကိုင်ပေးရ၏။ ပြီး ဒီသားကလေး မှာ သည်းခြေရူးရောဂါကလည်း အမြဲထကြွနေတော့ ဘယ်လိုပြုစုလို့ မှလည်း သူ့အလိုပြည့်သည်မရှိ။ သမုဒ္ဒရာကြီးထဲက ရေတွေ ကမ်းပေါ် လျှံတက်စေရမည်ဟု ပေါက်ပြားကလေး တစ်လက်ဖြင့် တောင်ကုန်း ပေါ်မှ ရှိသမျှအင်းအိုင်တွေထဲက ရေတွေကို မြောင်းဖောက်၍ ချသော သူကဲ့သို့ ဒီသား ငကျိုး သည်းခြေရူးလည်း ဘယ်တော့မှ အလိုပြည့် လျှံလိမ့်မည် မဟုတ်။ ပြုစုလုပ်ကျွေး နေရသော ဒီအမေမှာလည်း ဘယ်သောကာလမှ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှု ရပ်စဲနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်။ ကြည့်လေ။ ဒီသားက ရေသောက်ချင်တယ်ဆိုလို့ ရေခပ်ပေးပြန်တော့ “ဒီရေ မဟုတ်ဘူး၊ ရေချဉ်မှသောက်ချင်တာ” ဆိုလို့ နို့ချဉ် ဝယ်တိုက် ရသည်။ ရေချဉ် သောက်ပြီးပြန်တော့လည်း ရေချို တောင်းပြန်၏။ အမေဖြစ်သူမှာ ရေချိုတောင်းသောသားအား ကြံရည် ဝယ်ပေးရသည်။

ဒီသား၏ ပါးစပ်ပေါက် တစ်ခုတည်းက တောင်းဆို ခိုင်းစေ နှိပ်စက် သမျှ သားကို ချစ်သော အမေဖြစ်သူမှာ ဒေါင်ချာစိုင်းအောင် ပင်ပန်း ဆင်းရဲရတော့သည်။

ဒီသားကလေး ငကျိုးသည်းခြေရူးက သူ့ပါးစပ်ပေါက်က အမျိုးမျိုးစားသောက် ဝ, အင့်ရုံမျှနှင့်မပြီး။ သူ့မျက်စိပေါက်က တီဗွီ ကြည့်ချင်တယ်ဟု ပြောပြန်၏။ တီဗွီပွင့်ပြရသည်။ တီဗွီထဲကလာတဲ့ ဇာတ်လမ်းတွေ ကြော်ငြာတွေ ကြည့်ရလို့လည်း ဒီသားကလေးက မတင်းတိမ်။ ဗွီဒီယိုခွေငှားပြီး ဇာတ်လမ်းတွေ ထိုးပြရပြန်သည်။ သူ့နားပေါက်ကလည်း ဇာတ်လမ်းထဲက သီချင်းသံတွေ၊ စကားပြော သံတွေ နားထောင်လို့ မဝနိုင်။ တစ်ခါတရံ သူ့ကိုယ်တိုင် ခြေကျိုး လက်ကျိုးမို့ မကနိုင်သော်လည်း သူ့စိတ်ထဲက သီချင်းလိုက်ဆိုပြီး က, ကြည့်နေတတ်သည်။ ဤမျှနှင့် ငကျိုးသည်းခြေရူးက မရောင့်ရဲ နိုင်သေး။ “ဘယ်ရုံက ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားကောင်းတယ်ကြားလို့ လိုက်ပို့ ပါဦး” ဟု အမေဖြစ်သူအား ပူဆာပြန်သည်။ အမေဖြစ်သူက သား ကလေး ခြေကျိုး၊ လက်ကျိုး သည်းခြေရူးကို ရုပ်ရှင်ရုံသို့ တွဲခေါ် လိုက်ပို့ရ၏။ ရုပ်ရှင် ဇာတ်လမ်းက လွမ်းခန်းပြလျှင် သူက မျက်ရည် စို့သည်။ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းက မြူးခန်းရောက်လျှင် သူကရယ်သည်။ ဇာတ်နာခန်းရောက်တော့ သူကငိုသည်။ သားကလေးငကျိုး သည်းခြေ ရူးဟာ ပိတ်ကားထဲက အရုပ်တွေကို တကယ်လူတွေ ထင်နေ၏။ အရုပ်တွေ လုပ်ပြသမျှ အဟုတ်မှတ်နေ၏။ “ဒီမင်းသမီးရဲ့ မျက်ခုံး လေးက ဘယ်လိုလှသည်၊ သူ့ရဲ့ မျက်လုံးလေးက ဘယ်လိုဝန်းစက် သည်၊ ရွန်းလက်သည်။ သူ့ရဲ့နှာတံက ဘယ်လိုပေါ်သည်” အစရှိ သည်ဖြင့် ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်သည်ဟု ထင်မှတ်၏။ ငကျိုး

သည်:ခြေရူးဟာ “သူ့ကိုယ်၊ သူ့ခြေလက်၊ သူ့မျက်နှာသူကြည့်ပြီး ငါဟာ ဘယ်မင်းသားထက်တောင် ရုပ်ရည် သာပါသေးတယ်” ဟု ဘဝင်မြင့်နေသည်။ “ဒီမင်းသမီးနဲ့ ငါနဲ့တွဲပြီးရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်း တစ်ပုဒ် လောက် ရိုက်ရရင်ကောင်းလေစွ” ဟု တောင့်တမိသည်အထိ ငကျိုး သည်းခြေရူး၏ မနောပေါက်က အရူးထသည်။ ရုပ်ရှင်ကြည့်ပြီးလို့ အိမ်ပြန်ရောက်တော့ “အမေ သား ဒီအင်္ကျီကြီး မဝတ်ချင်တော့ဘူး၊ ဟိုရုပ်ရှင်မင်းသားဝတ်တဲ့ အင်္ကျီမျိုး ဝယ်ပေးပါ။ ဒီအင်္ကျီကြီးက မော်ဒယ်အောက်သွားပြီ။ ဒီပုဆိုးကြီး ဝတ်ရတာလည်း ရှေးကျလိုက် တာ၊ ခေတ်မီအောင် ဂျင်းဘောင်းဘီပဲ ဝယ်ပေးပါ” ဟု ခိုင်း၏။ သူ့ကြိုက်တာ ဝယ်ပေးပြန်တော့လည်း “ဒီအင်္ကျီကြီး မကြိုက်ပါဘူး ဟိုမင်းသမီးဝတ်တဲ့ အင်္ကျီအင်္ကျီမျိုးမှ ဝတ်ချင်ပါတယ်” ဟု ဆိုပြန် ၏။ ဒီသား အလိုလိုက်၊ ဒီသားအကြိုက် ဆောင်ရသော အမေဖြစ်သူ မှာ ပျာယာခတ်တော့သည်။

အမေဖြစ်သူက သူ့ကြိုက်တဲ့ အင်္ကျီအင်္ကျီ ဝယ်ပေးပြန် တော့လည်း “ဒီအသားက ကြမ်းတယ်၊ မဝတ်ချင်ဘူး၊ အင်္ကျီအသား နုနုမှ” ဟု သားကလေးငကျိုး သည်းခြေရူးက ဂျိုး(ကြေး)ထူပြန်၏။ အိပ်ရာဝင်တော့လည်း “ခေါင်းအုံးက မာတယ်၊ ဖျင်စောင်အခင်းက ကြမ်းတယ်၊ ဒီခြုံစောင်ကြီးက ညစ်ပတ်နေပြီ” အစရှိသည်ဖြင့် အမျိုး မျိုး သည်းခြေရူးထသည်။ အမေဖြစ်သူမမှာ ဒီသားကလေး ငကျိုး သည်းခြေရူး၏ ကိုယ်ပေါက်ကိုလည်း သူ့အလိုကျ အခွန်ဆက်ရ သည်။ အိပ်ရာထဲမှာလည်း “အမေ သားအိုက်လွန်းလို့ လုပ်ပါဦးဗျ” ဆိုသဖြင့် သားကလေးငကျိုး သည်းခြေရူးအား အမေဖြစ်သူက ယပ်ခတ် ပူဇော်ရပြန်သည်။ “ဒီယပ်ခတ်တာလောက်နဲ့ မအေးပါဘူး

ဗျာ အဲယားကွန်း ဝယ်ပေးပါ” ဟု တစ်ဆင့်တက်ပြီး အပူဇော် ခံလို ပြန်၏။ အမေဖြစ်သူမှာ သားမျက်နှာညိုမှာ စိုးသဖြင့် အဲယားကွန်း ဝယ်၍ သားကလေးငကျိုး သည်းခြေရူး၏ ကိုယ်ပေါက်အား အခွန် တော် ဆက်သရပြန်သည်။ အမေဖြစ်သူမှာ ဒီသားခိုင်းသမျှ ကျွန်ခံ နိုင်ဖို့၊ ဒီသားအလိုရှိသမျှ အခွန်တော် ဆက်သွင်းနိုင်ဖို့အတွက် ငွေ ကြေး မပြတ်ရရှိအောင် ဆိုင်ထိုင်ရာ၊ ဈေးလည်းရောင်းရာ၊ ကုန်ကူးရာ၊ အလုပ် အမျိုးမျိုးကို ပင်ပန်းကြီးစွာ လုပ်ကိုင်ရ၏။ သားကလေး ငကျိုး သည်းခြေရူးဟာ အရွယ်က လူလား မြောက်လာတော့ “အမေ ကျွန်တော်တို့ သူများတွေလို သုံးနိုင်ဖြုန်းနိုင်အောင် ကျွန်တော် စီးပွား ရှာမယ်” တဲ့။ စီးပွားရှာတဲ့ နေရာမှာ စက်ဘီးနဲ့သွားရတာ အရမ်း နှေးတယ်ဆိုလို့ ဆိုင်ကယ်ဝယ်ပေးရ၏။ တော်တော်ကြာတော့ “သူများ တွေက ကားတွေ စီးကုန်ပြီ၊ ကားနဲ့မှ အလုပ်ဖြစ်မှာ” ဆိုလို့ ကားဝယ် ပေးရပြန်သည်။ ကားဝယ်ပေးပြန်တော့လည်း “ဒီကားကြီးက မင်းတုန်းမင်း လက်ထက်က ကားကြီးပဲ၊ မစီးချင်ပါဘူး။ ခုခေတ် နောက်ဆုံးပေါ် ဆလွန်းကားမှ စီးချင်တယ်” တဲ့။ သူ့ကြိုက်တဲ့ကား စီးရတော့ ငကျိုးသည်:ခြေရူးဟာ သူများတွေကို မထီပြုံး ပြုံးပြသည်။ စီးပွားရေး အဆင်မပြေတဲ့အခါကျတော့ “ဒီကားက အခွန်ဆောင်ရ လမ်းတံတား ဖြတ်သန်းခတွေပေးရာ၊ ပျက်လို့ ဝပ်ရှော့ထိုးရာ၊ ပစ္စည်း အမျိုးမျိုး ဝယ်လဲရာ ထည့်ရနဲ့ မခံနိုင်တော့ပါဘူး” ဟုဆိုပြီး ငကျိုး သည်းခြေရူးဟာ ကားစီးရင်းငိုသည်။ ဟိုပြေး သည်လွှားနဲ့ ငွေကြေး လေး ပြေလည်လာပြန်တော့လည်း ငကျိုး သည်းခြေရူးဟာ ကားစီး ရင်းရယ်သည်။ တစ်ခါ “အမေ ခု သွားရမယ့် ခရီးက အရေးကြီး

တော့ ကားနဲ့တောင်နှေးတယ်” ဆိုလို့ အမေ ဖြစ်သူက သားကျိုး သည်းခြေရူးအား လေယာဉ်ပျံနဲ့ ပို့ရသည်။ အမေဖြစ်သူမှာ အခြား သော ခြေကောင်းလက်ကောင်းနဲ့ လူစဉ်မီတဲ့ သားသမီးတွေထက် ဒီခြေကျိုး လက်ကျိုး မသန်မစွမ်းတဲ့ သားကလေး သည်းခြေပျက်ပြီး ရူးနေတဲ့ လူစဉ်မီတဲ့ သားကလေးကို အချစ်ပို၏။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီသားခိုင်းသမျှ တော်တော်ကြာ ကုန်သည်လုပ်လို့ အဆင်မပြေတော့ စက်တည်ရ၊ လေလံဆွဲရ၊ ကုမ္ပဏီထောင်ရ၊ အောက်လက်ငယ်သား အလုပ်သမားတွေနဲ့ မပြေမလည် ပြောရဆိုရ၊ ဤကဲ့သို့ မဆုံးနိုင်တဲ့ ဒုက္ခတွေ ခါးစည်းခံရတော့သည်။

ဤနည်းအားဖြင့် “ခြေကျိုး လက်ကျိုး သည်းခြေရူး” ဆို တဲ့သားကလေး (နာမ်ခမ္မ)က အမေဖြစ်သူ (နာမ်ခမ္မကို ခင်သော ပုဂ္ဂိုလ်) အား နေ့ညမပြတ် မအားလပ်အောင် ဘယ်လောက်ပင် အထပ်ထပ် နှိပ်စက်ပါသော်ငြားလည်း အမေဖြစ်သူကတော့ “တောင်း စုတ် ပလုံးစုတ်သာပစ်ရိုးထုံးစံရှိသည်။ သားဆိုး သမီးဆိုးကို အမေ မိဘက ပစ်ရိုးထုံးစံမရှိ” ဟုဆိုကာ အခင်မပျက်ဘဲရှိ၏။ အခင်မပျက် တော့ “ဒီသားဟာ ငါ့ကို အမျိုးမျိုး နှိပ်စက်နေတာပဲ၊ ဒုက္ခပေးနေ တာပဲ တကယ်ကတော့ ငါ့ကို အပယ်ချနေတာ ဒီသားပဲ” ဟု မသိ နိုင် မမြင်နိုင် မထင်နိုင်ဘဲရှိ၏။ ဤကဲ့သို့ အမေဖြစ်သူသည် ဒီသား ကလေး ကျိုးသည်းခြေရူးအပေါ် အခင်မပျက်။ “နှိပ်စက်တယ်” လို့ မထင်ရက်ဘဲ ရှိနေသမျှကာလပတ်လုံး ဒီသား၏ အမြဲမပြတ် ပူးကပ်၍ အထပ်ထပ် နှိပ်စက်ခံရခြင်း ဒုက္ခဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်ငြိမ်းချမ်း ရာကို ဘယ်သောကာလမှ မရနိုင်တော့ပြီ။

နှိပ်စက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခမ္မ

“ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်နှင့် ကျိုးသည်းခြေရူး” ဤအမြွှာပူး သားနှစ်ယောက်ကို မွေးမိ၍ ခင်မှုတန်းလန်း၊ မင်မှုတန်းလန်းနှင့် အမြဲတမ်းပြုစု ထိန်းကျောင်းနေရသော အမေဖြစ်သူမှာ သား တစ် ယောက်တည်း၏ နှိပ်စက်မှုကိုသာ ခံနေရသည်မဟုတ်။ သားနှစ်ယောက် စလုံးပေါင်း၍ တစ်ပြိုင်တည်း နှိပ်စက်ခြင်းကို အလူးအလဲ အမြဲခံနေ ရတာ ဖြစ်သည်။ ကြည့်လေ။ အမေဖြစ်သူက ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက် အား ချေးသေး သုတ်သင်ပေးနေရတုန်း ကျိုးသည်းခြေရူးက လျက် ဆား တောင်း၏။ ဒီသားနှစ်ယောက်မှာ အမြွှာပူးဖြစ်ပြီး ဓာတ်ချင်းက ဆက်နေတာမို့ ကျိုး သည်းခြေရူးက လျက်ဆားလျက်တော့ ငကန်း ဝမ်း တွင်းပျက်မှာ ပို၍ ဝမ်းတွေလျှော၏။ ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်မှာ ဝမ်းတွေလျှောပြီး တစ်ကိုယ်လုံး ဖောရောင်နေရတဲ့အထဲ ကျိုး သည်း ခြေရူးက ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်ကို အင်အားကပ်နဲ့ တောင်းဘိ ဖင်ကျပ် ဝယ်ပေးလိုက်ပါဟု အမေဖြစ်သူအား ခိုင်း၏။ ဒါမှ လှတယ်၊ ဝတယ် လို့ထင်သည်။ ကျိုးသည်းခြေရူးဟာ “ဒီလို ပန်းခက်လေးနဲ့ အင်အား ဒီလို အကွက်စိပ်တဲ့ ပုဆိုးမှ ကြိုက်တယ်” ဆိုလို့ အမေ ဖြစ်သူက ဒီကနေ ဝယ်ပေးရ၏။ ဟော မနက်ဖြန်ကျတော့ တစ်ပွဲ ဝတ်ပြီးတာနဲ့ “ဒီအဆင်က သူများတွေဝတ်လို့ ရိုးကုန်ပြီ” ဆိုပြီး အိပ်ခန်းထဲ ချွတ်ပုံ ထားပြန်သည်။ “ဒီလို ခုကြိုက်တယ်၊ ခု မကြိုက် ပြန်ဘူး” ဆိုပြီး သူမဝတ်ဘဲနဲ့ ပစ်ထားတဲ့ အဝတ်တွေကလည်း တစ်ပုံကြီးရှိ၏။ အဲဒါတွေကို အမေဖြစ်သူက “သူများ ပေးပစ်လိုက် မယ်” ဆိုတော့လည်း ကျိုးသည်းခြေရူးက “မပေးရဘူး” တဲ့။ “ရောင်း

ပစ်လိုက်မယ်” “မရောင်းရဘူး”တဲ့။ ဒါနဲ့ ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်
 ဝမ်းသွားတဲ့အခါ အမေဖြစ်သူက ငကျိုးသည်းခြေရူး ချွတ်ပုံပစ်ထားတဲ့
 အဝတ်တွေနဲ့ မစင်တွေ့သုတ်၊ ကြမ်းပြင်တွေ သန့်စင်အောင် ပွတ်
 တိုက် ပြုလုပ်ပြန်တော့လည်း ငကျိုးသည်းခြေရူးက “ငါ့အဝတ်တွေ
 မပျက်ဆီးပါနဲ့” ဟု ဆိုပြန်သည်။ အိမ်ထဲမှာ “အပ်တွေ ချိတ်တွေ
 သံတိုသံစတွေ ကြိုးအတိုအပြတ်တွေ ခုံပျက်တွေ လျှပ်စစ်မီးဖို အပျက်
 တွေ” အစရှိတဲ့ အစုတ်အပြတ် ပစ္စည်းဟူသမျှကိုလည်း “လိုတ၊ရစေ၊
 ကြိုးလိုခွေ” ဟုဆိုကာ ငကျိုးသည်းခြေရူးက အကုန်ငါ့ဥစ္စာ ငါ့ဥစ္စာဟု
 သိမ်းပိုက်ထား၏။ အဲဒီထဲငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်က မမြင်မကန်းနဲ့
 ကမန်းကတန်း သွားလိုသွား၊ ဟိုစမ်းသည်စမ်း လုပ်လိုလုပ်တော့
 ခြေထောက် ကြိုးငြိပြီးလဲလို၊ အမေဖြစ်သူမှာ ထူရ မ၊ရတာလည်း
 မကြာခဏ။ တော်တော်ကြာ ခြေထောက် သံစူးလို၊ လက်စားရှလို၊
 ပြုရ စုရတာလည်း တစ်ခါမက။ ဤကဲ့သို့ အမှန်မသိတဲ့ ငကျိုး
 သည်းခြေရူးနဲ့ ဘာမှ မမြင်တဲ့ ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်။ ဒီသား
 နှစ်ယောက်အတွက်ကြောင့် အမေဖြစ်သူမှာ ရတက်မအေးဘဲ ဟိုပြေး
 သည်လွှားဖြင့် တဖားဖား မောရသည်။

အမောမှ မပြေသေးဘူး။ ငကျိုးသည်းခြေရူးက ခိုင်းပြန်ပြီ။
 “အိမ်ရှေ့ မျက်နှာစာမှာ အလှထားတဲ့ ပန်းအိုးတွေကို နေရာ ရွှေထား
 ပေးပါဦး”တဲ့။ နကိုတုန်းကလည်း သူပဲ ဒီအတိုင်းထားမှ လှတယ်
 ဆိုလို၊ ဒီအတိုင်းထားတာ အခုတော့ ဒီလိုထားတာ မလှဘူး ဟိုလို
 ပြောင်းထားပေးပါဆိုလို အမေဖြစ်သူမှာ ပန်းအိုးတွေကို မနိုင်မနင်းနဲ့
 မ၊ပြီး ဟိုနေရာရွှေရ ဒီနေရာ ပြောင်းထားရ လုပ်ပေးရသည်။ ဒါ
 လုပ်ပေးနေတုန်း ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်က “အမေ သားမှာ ဆီးအောင်

လာပြီ၊ ခါးကိုက်လာပြီ၊ ချွေးတွေပြန်လာပြီ၊ အမောဖောက်လာပြီ”
 ဟု ဆန္ဒပြ၏။ အမေဖြစ်သူမှာ ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်ဆီကို လှည့်ပြေး
 ပြီး ဆေးတိုက်ရ၊ ချွေးသုတ်ရနှင့် ပြုစုရပြန်သည်။ သံပရာသီးများ
 ကြီးလေချင်လေ ဆိုသကဲ့သို့ ဒီအမြွှာပူးသားနှစ်ယောက်ဟာလည်း
 အမေဖြစ်သူအား ကြီးလေဒုက္ခပေးလေ၊ ကြီးလေ နှိပ်စက်လေဖြစ်၏။
 ကြည့်ပါလား၊ ငကန်းဝမ်းတွင်းပျက်ရဲ့ ကုပ်ပေါ်ကို ငကျိုး သည်းခြေ
 ရူးက ခွစီးလိုက်သည်။ ပြီး ငကျိုးသည်းခြေရူးက မျက်စိမြင်တော့
 လမ်းပြောပြသည်။ ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်က ခြေလက် သန်မာတော့
 ငကျိုးသည်းခြေရူးကို ထမ်းပြီးလမ်းသွားသည်။ ဘယ်သွားမှာလဲ မေး
 တော့ “ဟိုတယ်သွားပြီး အရက်သောက်မယ်၊ ကာရာအိုကေ ဆိုမယ်၊
 အလှမယ် ဇိမ်မယ်လေးတွေနဲ့တွဲပြီး ဆိုကြမယ်၊ ကကြမယ်၊ ပျော်ကြ
 မယ်၊ ပါးကြမယ်”တဲ့၊ သွားပြီ။ အရူးနဲ့အကန်း နှစ်ယောက် ပေါင်းမိ
 သဖြင့် အပါယ်လမ်းကြောင်းဖွင့်ကြပြီ။ အမေဖြစ်သူမှာ ရင်မ နေရ
 သည်။ မနိုင်တော့ပြီ။ ဤကဲ့သို့ အရူးနဲ့အကန်း သားနှစ်ယောက်
 ပေါင်းပြီး နှိပ်စက်ကြသောကြောင့် အမေဖြစ်သူမှာ ကြာတော့ ငွေလည်း
 မွဲ၏။ စိတ်လည်းဆင်းရဲ၏။ အဲဒီတော့ ငကျိုးသည်းခြေရူးက အမေ
 ဖြစ်သူကို အတင်းငွေရှာခိုင်းသည်။ အမေဖြစ်သူမှာ ငွေရဖို့အတွက်
 နေပူ၊ လေပူထဲလည်း ထွက်ရ၏။ မိုးထဲရေထဲလည်း သွားရ၏။ လှိုင်း
 တွေ ဝဲတွေရှိရာလည်း တိုးရ၏။ သူခိုး ဓားပြထူရာလည်း ဝင်ရ၏။
 သားရဲတိရစ္ဆာန်ပေါရာလည်း ရောက်ရ၏။ ဒီကြားထဲ ငကန်းဝမ်းတွင်း
 ပျက်က ဝမ်းဖောဝမ်းရောင် ဖြစ်ရတာနဲ့ ဝမ်းလျှောရတာနဲ့ အော့အန်
 ရတာနဲ့၊ ငှက်ဖျားမိရတာနဲ့ အမျိုးမျိုး ရောဂါရတော့ ပြုစုလုပ်ကျွေး
 ရတဲ့ တစ်ယောက်တည်းသော အမေဖြစ်သူမှာ ဒူးနဲ့ မျက်ရည်သုတ်
 ရအောင် ဒုက္ခ ရောက်တော့သည်။

ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်ဟာ အမိဝမ်းတွင်း ကတည်းကစ၍
 ခုချိန်အထိ တစ်ခါတရံမှ ကျန်းမာသည်မရှိ။ ဆာနာပေါက်တိုင်းလည်း
 ကုရသည်။ ဝ,နာပေါက်တိုင်းလည်း ဖျောက်ရသည်။ သူ့အနာကြီးက
 နည်းတဲ့အနာမဟုတ်။ အလွန်ကြီးမားသော အနာဖြစ်သည်။ အနာ
 ပေါက်ဝကလည်းကိုးခုတောင်ရှိသည်။ ကြည့်ပါလား။ ငကန်း ဝမ်း
 တွင်းပျက်ရဲ့ မျက်စိအနာပေါက် ၂ ပေါက်ကလည်း မျက်ချေးတွေထွက်
 သည်။ မျက်ရည်တွေယိုသည်။ သွေးတွေ စီးကျသည်။ သိမ်သလ္လာ
 ပုံးသည်။ ဘာများ စုံမက်စရာ ကောင်းမွန်တာ ပါသလဲ။ နားအနာ
 ပေါက် ၂ ပေါက်ကလည်း နဖာချေးတွေထွက်သည်။ နားပြည်တွေယို
 သည်။ သွေးတွေ စီးကျသည်။ ဘာများ နှစ်သက်စရာ တင့်တယ်တာ
 ပါသလဲ။ နှစ်ခေါင်း အနာပေါက် ၂ ပေါက်ကလည်း နှပ်ချေးဖတ်
 တွေထွက်သည်။ နှာရည်တွေယိုသည်။ သွေးတွေစီးကျသည်။ ဘာများ
 မက်မောစရာ လှပတာပါသလဲ။ ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်ရဲ့ အာခံတွင်း
 ပေါက်ကလည်း သလိပ်တွေ ချွဲတွေထွက်သည်။ အာပုပ်ရည်တွေ
 သွားရည်တွေ ယိုသည်။ စားပြီးသား အစာတွေ သွေးတွေ အန်သည်။
 ဘာများ တွယ်တာစရာ သန့်စင်တာပါသလဲ။ ကျင်ငယ်ပေါက်က
 လည်း ကျင်ငယ်ရည်တွေထွက်သည်။ သွေးတွေ၊ သက်ရည်တွေ ယို
 ထွက်သည်။ ဘာများ စွဲယူစရာ ကြည်လင်တာပါသလဲ။ ကျင်ကြီး
 ပေါက်ကလည်း ကျင်ကြီးတွေ ထွက်ကျသည်။ အပူအစပ်ရည်တွေ
 ယိုကျသည်။ သွေးတွေ ယိုထွက်သည်။ ဘာများ သိမ်းဆည်းစရာ
 မွှေးကြိုင်တာ ပါသလဲ။ သို့ပါလျက် ဤစက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် မတင့်
 တယ်သော အနာရောဂါသည် သားကလေး ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်

အား မွေးမြူပြုစုနေတဲ့ အမေဖြစ်သူမှာ “ဒီသားဟာ အနာရောဂါ
 သည်ပဲ၊ ငါ့ကို ဒီသား နှိပ်စက်နေတာပဲ၊ ဒီသားကို ငါခင်တွယ်နေစရာ
 မလိုဘူး” ဟူ၍ အသိဉာဏ်ရောင် မလင်းလက်နိုင်ဘဲ ဒီသားနှိပ်စက်
 သမျှ လျှာထွက်အောင် ခံရ၏။ ဤကဲ့သို့ ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်၏
 အနှိပ်အစက်ကို လျှာထွက်အောင် ခံနေရသည်အထဲ ငကျိုး သည်းခြေ
 ရူးက တစ်မူထူးပြန်သည်။ “အမေ ကျွန်တော် မိန်းမယူတော့မယ်”
 တဲ့။ ခက်လှ၏။ သူ့ကိုယ်သူယောက်ျားမဟုတ်၊ နာမ်နှင့်ရုပ်ကို
 ယောက်ျားလုပ်နေတဲ့ ငကျိုးသည်းခြေရူး။ တစ်ဖက်သူလည်း မိန်းမ
 မဟုတ် နာမ်နှင့်ရုပ်ကို မိန်းမလုပ်နေတဲ့ ငကျိုးသည်းခြေရူးဟာ ရူး
 သည့်အထဲ သွက်သွက်လည်တော့မည်။ ဒေါင်ချာစိုင်းတော့မည်။ အမေ
 ဖြစ်သူမှာ ဒီသားကို မိန်းမ မယူဖို့ ကန့်ကွက်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်တော့
 ပြီ။ တစ်ယောက်သော မိန်းကလေးနှင့် လက်ထပ် ပေးလိုက်ရတော့
 သည်။ ငကျိုး သည်းခြေရူးဟာ အရူးထပြီ အိမ်ထောင်ပြုသော်လည်း
 သူက ခြေလက် မသန်မာတော့ မိသားစု စားဝတ်နေရေးအတွက်
 သူတစ်ယောက်တည်း အလုပ်လုပ်နိုင်တာ မဟုတ်။ ခြေလက်သန်မာ
 တဲ့ ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်နှင့် တွဲဖက်၍ အလုပ်လုပ်ရသည်။ သို့သော်
 ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်ကလည်း နာတာရှည် ရောဂါသည်ဖြစ်နေတော့
 အမြှာပူ၊ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်ပေါင်း၍ အလုပ်လုပ်လင့်ကစား
 စီးပွားရေး မပြေလည်နိုင်ဘဲရှိ၏။ ဒီတော့ ငကျိုး သည်းခြေရူးမှာ
 မယားပူ၊ သားပူ၊ သမီးပူ၊ ဆွေပူ၊ မျိုးပူ၊ မင်းပူစိုးပူ၊ သူခိုးပူတွေနဲ့
 အရူးမီးဝိုင်းခံရတော့သည်။ အမေဖြစ်သူမှာလည်း ဒီသားနှစ်ယောက်
 အတွက် သောက (ရတက်မအေး စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု) ဖြစ်ရ၏။ ပရိဒေဝ

(ဟစ်အော်ငိုမြည် မျက်ရည်ကြီးငယ်ကျမှု) ဖြစ်ရ၏။ ဒုက္ခ (နာကျင် ကိုက်ခဲ-ကိုယ်ဆင်းရဲမှု) ဖြစ်ရ၏။ ဒေါမနဿ (ရင်ပူလောင်ကျွမ်း စိတ်မချမ်းသာမှု) ဖြစ်ရ၏။ ဥပါယာသ (မေ့မြောရှိုက်ငင် ပြင်းစွာ ပင်ပန်းမှု) ဖြစ်ရ၏။

ရုပ်ဓမ္မတည်းဟူသော ငကန်း ဝမ်းတွင်းပျက်နှင့် နာမ်ဓမ္မ တည်းဟူသော ငကျိုး သည်းခြေရူး။ ဤသားနှစ်ယောက်၏ ကြိမ်ဖန် များစွာ ဤမျှလောက် နှိပ်စက်ခြင်းခံရပါသော်လည်း ရုပ်ဓမ္မ၊ နာမ်ဓမ္မ ကို ခင်မင်စွဲလမ်းနေသော ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တည်းဟူသော အမေဖြစ်သူ ဟာ “ဒိသားနှစ်ယောက်က ငါ့ကို နှိပ်စက်တယ်၊ နှိပ်စက်တယ်” ဟု သစ္စာကို မသိမမြင် မဆင်ခြင်နိုင်သောကြောင့် ဘယ်သောကာလမှ ဒုက္ခလက်စ မပြတ်ရတော့ပြီ။ ကိလေသာမီး၊ ဒုက္ခမီးတို့ဖြင့် ညီးညီး တောက်ပြောင်၊ အမြဲအလောင်ခံရဦးတော့မည်။ ဤကဲ့သို့ အဝိဇ္ဇာ တည်းဟူသော မသိမလိမ္မာမှုကြောင့် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ဘဝကို ခင်တွယ်ကာ အကုသိုလ် သင်္ခါရတွေကို ပြုလုပ်သဖြင့် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ အပါယ်ဝိညာဏ်(အပါယ်ပဋိသန္ဓေ)ကို ရလေဦးတော့မည်။ ရမှာ သေချာသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ဟာ သစ္စာမသိခြင်း ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှာ အလွန်ဆင်းရဲ၍ နောင်သံသရာမှာ အပါယ်ပွဲ၌ နှံ့ရလိမ့်မည် သေချာသည်ဆိုတာကို အဖန်ဖန်နှလုံးသွင်းလျက် ဤ အဝိဇ္ဇာလက်ချက် တဏှာစက်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ် လက်နက်တို့ဖြင့် ချိုးဖျက်ခုတ်ထွင် ကုန်စင်အောင် သုတ်သင်နိုင်မှ သာလျှင် လူလိမ္မာ အစစ်ဖြစ်ကာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကို အားပါးတရ ထာဝရ ခံစားကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

လိမ္မာကြပါစို့

ဘဝများစွာ၊ သံသရာ၊ တို့ဟာ ရှည်ခဲ့ပြီ။
ရှင်တော်ဘုရား၊ နှစ်ဆူကြား၊ ရိုးများတောင်လိုပုံခဲ့ပြီ။
ဂင်္ဂါသဲတူ၊ ပွင့်တော်မူ၊ ဆူဆူတို့က ရှောင်ခဲ့ပြီ။
မွေးအိုနာသေ၊ သချိုင်းမြေ၊ တို့တွေ ပွားစေခဲ့လှပြီ။
အပါယ်အမျိုးမျိုး၊ တို့ဖြစ်ဆိုး၊ ဒယ်အိုးတူးဘောင် မိုက်ခဲ့ပြီ။
သမုဒယသစ္စာ၊ ပယ်ရမှာ၊ ဒို့ဟာ သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြပြီ။
မဂ္ဂသစ္စာ၊ ပွားရမှာ၊ တို့ဟာ ပယ်ခဲ့ပြီ။
ဒုက္ခသစ္စာ၊ မြင်ရမှာ၊ ပညာမျက်စိ မဲ့ခဲ့ပြီ။
နိရောဓသစ္စာ၊ ဆိုက်ရမှာ၊ ဘယ်ဟာမသိ လွဲခဲ့ပြီ။
သစ္စာသာသနာ၊ ကြုံကြိုက်လာ၊ တို့ဟာ လိမ္မာသင့်ကြပြီ။

သိစရာ သိတာ လူလိမ္မာ

သိစရာက သစ္စာလေးပါး၊ သိတာက ဝိဇ္ဇာတရား ဖြစ်သည်။ ဒါ့ကြောင့်မို့ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒိ သစ္စာသိမှ လူလိမ္မာအစစ် အမှန်ဖြစ်သည် ဟု နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ ဗာလ ပဏှိတသုတ်မှာ ဘုရားဟော တော်မူ၏။ သစ္စာလေးပါး သိမြင်ဖို့ရာကလည်း ရှေးဦးစွာ “ ဤကား ပညတ်၊ ဤကားပရမတ်” ဟူ၍ ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကို ကွဲကွဲပြားပြား ပိုင်းခြားသိမြင်ဖို့လိုသည်။ ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကို ကွဲပြားအောင် ခန္ဓာဉာဏ်ရောက် မျက်မှောက်သိမြင်မှလည်း ဒိဋ္ဌိပြုတ်၍ တဏှာချုပ် မည်ဖြစ်၏။ ဒိဋ္ဌိပြုတ် တဏှာချုပ်မှလည်း ရုပ်ဓမ္မ၊ နာမ်ဓမ္မတို့

အပေါ်၌ ခင်မင်တွယ်တာမှု ကင်းစင်ကာ “ဒီရုပ်နာမ် တရားတွေဟာ ငါ့ကိုယ်ငါ့ဟာငါ့ဥစ္စာ မဟုတ်ပါတကား။ ဖြစ်ပျက် မွေးသေ စက်ဆုပ် ဖွယ် တွေပါတကား။ ကြောက်လန့်ဖွယ်တွေပါတကား။ နှိပ်စက်တတ် တဲ့တရားတွေပါတကား။ နှိပ်စက်ခံနေရပါတကား။” ဟူ၍ သစ္စာကို သိလာမည်ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ သစ္စာသိမှလည်း လူလိမ္မာအစစ်ဖြစ်ကာ ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့၏ နှိပ်စက်ခြင်းဘေးမှ ကင်းလွတ်ရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ကြီးကို ရရှိပိုင်ဆိုင် ခံစားနိုင်ကြမည် ဖြစ်၏။ ဒါကြောင့်မို့ ယခုအခါ ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကို ကွဲပြားအောင် ခွဲခြား၍ ပြပါမည်။

“ပညတ်” ဆိုတာ စိစစ်တတ်သောဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှု စိစစ် သောအခါ ပရမတ္ထအားဖြင့် တကယ်မရှိသော တရားဖြစ်၏။ အဟုတ် တကယ် မရှိသော်လည်း ကမ္ဘာဦးလူသား ပညာရှိ လူအများတို့သည် ခေါ်ဝေါ် သမုတ်အပ်သဖြင့် (ဝါ) ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခြင်းဖြင့် ရှိနေတာ ဖြစ်၏။ ထိုအရှိတရားကို ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုသော် မုသာဝါဒ မဖြစ် သောကြောင့် မှားသည်ဟု မဆိုရ။ ဒါကြောင့်မို့ ထိုအရှိတရားဟာ မှန်လည်းမှန်သည်။ မှန်ပင် မှန်သော်ငြားလည်း ဖြစ်တတ် ပျက်တတ် သော သဘောတစ်ခုအနေဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်လည်း မဟုတ်။ စင်စစ် “ပညတ်” ဆိုတာ သတ္တဝါတို့၏ အတွေးအမြင် အသိထဲ၌ ထင်ပေါ် သော အာရုံတစ်မျိုးပဲဖြစ်၏။ ထိုပညတ်သည် “အတ္တပညတ် သဒ္ဓ ပညတ်”ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိရာ (သဒ္ဓပညတ်ကို “လမ်းမှန် သိမြင် မြတ် ကျင့်စဉ်” စာအုပ်ငယ်၌ ပြပြီးပြီ) ဤတွင် အတ္တ ပညတ်ကို ပြပါမည်။

အတ္တပညတ်များ

လူအမျိုးမျိုးတို့ ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြသည့် သဒ္ဓပညတ်တို့ ဖြင့် သိစေအပ်သော အနက်ဒြပ် အထည်ဝတ္ထု အစုစုသည် “အတ္တ ပညတ်” မည်၏။ စင်စစ်အားဖြင့် ထိုအတ္တပညတ်များသည် ရုပ်နာမ် ပရမတ်အပေါင်းအစုကို အစွဲပြု၍ ထင်ပေါ်နေသော အနေအထား အသွင်သဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးအား လျော်စွာ ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြရသော သက်ရှိသက်မဲ့ အရာဝတ္ထုအားလုံးပဲ ဖြစ်၏။ အောက်ပါ သာဓက များကို ကြည့်ပါ။

၁။ သမူဟပညတ်

မြေကြီး၊ တော၊ တောင်၊ သစ်ပင်၊ မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ စသည်တို့ဟာ မဟာဘုတ်ရုပ်တို့၏ အပေါင်းအစုကို စွဲ၍ ဖြစ်သော သက်မဲ့ အထည် ဝတ္ထု “သမူဟပညတ်များ” ဖြစ်ကြ သည်။

၂။ သဏ္ဍာနပညတ်

အိမ်၊ ရထား၊ လှည်း၊ အိုး၊ ခွက်၊ ပန်းကန်၊ ဝီရိ၊ စသည်တို့ဟာ မဟာဘုတ်ရုပ်တို့၏ စုပေါင်း တည်ဟန် ပုံသဏ္ဍာန်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော သက်မဲ့အထည်ဝတ္ထု “သဏ္ဍာန ပညတ်များ” ဖြစ်ကြ၏။ (အစုအပေါင်းကို စွဲ၍ ပြောဆိုလျှင် သမူဟပညတ်များလည်း ဖြစ်သည်။)

၃။ သတ္တပညတ်

ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အသက် ဝိညာဉ် လိပ်ပြာ။
စသည်တို့ဟာ ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းကိုပင် “သတ္တဝါ”
ဟု စွဲယူပြောဆိုသဖြင့် ၎င်းသတ္တဝါကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သက်ရှိ အထည်
အတ္ထု “သတ္တပညတ်များ” ဖြစ်ကြ၏။ (သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်
ကား ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းအစုကို စွဲ၍ “သမူဟပညတ်”၊ အလုံးအဖန်
ပုံသဏ္ဍာန်ကိုစွဲ၍ “သဏ္ဍာနပညတ်များ” လည်း ဖြစ်ကြသည်။)

၄။ ကသိုဏ်းပညတ်၊ နိမိတ်ပညတ်

ပထဝီကသိုဏ်း၊ အာပေါကသိုဏ်း၊ တေဇောကသိုဏ်း၊
ပရိကမ္မနိမိတ်၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်။
စသည်တို့ဟာ ထိုထိုမဟာဘုတ်အာရုံတို့ကို စွဲ၍ဖြစ်သော
သက်မဲ့အရာဝတ္ထု “ကသိုဏ်းပညတ်” နှင့် ပရိကမ္မ ဘာဝနာ အစ
ရှိသော ဘာဝနာ အစဉ်အထူးကို စွဲ၍ဖြစ်သော သက်မဲ့အရာဝတ္ထု
“နိမိတ်ပညတ်များ” ဖြစ်ကြ၏။

၅။ အာကာသပညတ်

တွင်း၊ ဂူ၊ လိုဏ်၊ အခေါင်း၊ အပေါက်၊ အကြား။
စသည်တို့ဟာ မဟာဘုတ် ရုပ်ကလပ်တို့ အလယ်အရပ်မှာ
ဆက်သွယ် ထိစပ်ခြင်း မရှိသော ဟာလာဟင်းလင်းကောင်းကင်ကို
စွဲ၍ဖြစ်သော သက်မဲ့အရာဝတ္ထု “အာကာသပညတ်များ” ဖြစ်ကြ၏။

၆။ ဒိသာပညတ်၊ ကာလပညတ်

အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက်၊ နံနက်ခင်း၊ ညနေခင်း။
စသည်တို့ဟာ နေ လ နက္ခတ်တို့၏ အသွားအလာကို
စွဲ၍ဖြစ်သော သက်မဲ့အရပ် “ဒိသာပညတ်” နှင့် တစ်နေ့လုံးအတွက်
နေ၏ ထွက်ခါစအခါ စသည်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော သက်မဲ့အခါ “ကာလ
ပညတ်များ” ဖြစ်ကြ၏။ နှစ်၊ လ ဥတုတို့လည်း ပညတ်များ
ဖြစ်ကြသည်။

ပညတ်အကျဉ်း

“စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်” ဟူ၍ ပရမတ္ထ (ပရမတ်)
တရား ၄ ပါးရှိ၏။ ဤပရမတ္ထတရား ၄ ပါးမှ အပ၊ လောကကြီး
ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေသော သက်ရှိသက်မဲ့ အရာဝတ္ထုအားလုံးဟာ
ပညတ်တွေချည်းပဲဖြစ်ကြ၏။ ပညတ်သည် ပရမတ်နှင့် မကင်း။
ပရမတ်ကို စွဲမှီ၍ ပညတ် ဖြစ်ပေါ်ရသည်။ ဥပမာ မီးတောက်ကို
အစွဲပြု၍ မီးရောင် ဖြစ်ပေါ်ရသကဲ့သို့ မှတ်ပါ။ ပညတ်သည် ပရမတ်
ကို ဖုံးကွယ်ထား၏။ ဥပမာ လိမ္မော်သီးအခွံသည် အတွင်းရှိ တစ်ခု
ချင်း ကွဲပြားနေသော လိမ္မော်သီးစိတ် အပေါင်းအစုကို ဖုံးကွယ်ထား
သကဲ့သို့ မှတ်ပါ။ စိစစ်တတ်သော ဉာဏ်လက်ဖြင့် ပညတ်တည်း
ဟူသော လိမ္မော်သီးအခွံကို ဖယ်ခွာကြည့်လိုက်လျှင် လိမ္မော်သီး အတွင်း
သား အစိတ်အစိတ်နှင့် တူသော ရုပ်နာမ် ပရမတ်တို့အချင်းချင်း
ပေါင်းစပ် စုဝေးနေသော သဘောကို အမှန်မသွေ တွေ့ရပေလိမ့်မည်။
ပညတ်သည် အကျဉ်းအားဖြင့် -

၁။ ဇီဝပညတ်ကြီး

၂။ ဃနပညတ်ကြီး ဟူ၍

ပညတ်ကြီး ၂ ပါး ရှိ၏။ ရုပ်နာမ်နှစ်ရပ် ပရမတ်ကိုစွဲ၍ အတ္တကောင်၊ ဇီဝကောင်၊ အသက်၊ ဝိညာဉ်၊ လိပ်ပြာကောင် အစရှိသဖြင့် ထင်မြင်ယူမှားကြ၊ ပြောဆိုကြသော သဘောကို “ဇီဝပညတ်ကြီး” ဟု ဆိုသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ဟု ထင်မှား ပြောဆိုအပ်သော “သတ္တပညတ်ကြီးပဲ” ဖြစ်၏။ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်ကို အချက်ကျကျ အနတ္တထင်မှ ဤဇီဝပညတ်ကြီးစင်သည် (ဝါ) အတ္တဒိဋ္ဌိ ပြုတ်သည်။ ရုပ် နာမ်ပရမတ်တို့၏ ပေါင်းစုလုံးထွေး စုဝေးနေသည်ကို စွဲ၍ အတောင့်၊ အတုံး၊ အလုံး၊ အပြား၊ စသည်အားဖြင့် တစ်သားတည်း၊ တစ်ခဲတည်း၊ တစ်ခုတည်း၊ တစ်လုံးတည်း၊ တစ်ရှိတည်းဟု ထင်ကြ၊ မြင်ကြ၊ ပြောဆိုကြသော သဘောကို “ဃနပညတ်ကြီး” ဟု ခေါ်သည်။ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်ကို အချက်ကျကျ အနိစ္စမြင်မှ ဤဃနပညတ်ကြီး ကျေပျက်သည် (ဝါ) မာနက္ခာသည်။

ဤဃနပညတ်ကြီးမှ -

၁။ သမူဟဃနပညတ်။

၂။ သန္တတိဃနပညတ်။

၃။ သဏ္ဍာန ဃနပညတ်။

၄။ သုဘပညတ် ဟူ၍ လေးမျိုးထွက်၏။

ဤပညတ်ကြီး ၄ မျိုးတို့တွင် နံပါတ် ၁ နှင့် ၃ တို့မှာ ပြဆိုအပ်ပြီးသော သမူဟပညတ်နှင့် သဏ္ဍာနပညတ် နှစ်မျိုးပဲဖြစ်၏။ ဤတွင် “သန္တတိဃနပညတ်” ဆိုတာ တစ်စုံတစ်ခုသော သက်ရှိ သက်မဲ့ အရာဝတ္ထုကို အရင်နှစ်က ငါသည်ပင် ဒီနှစ် ငါ ဖြစ်လာ

သည်။ “သုမေဓာ ရှင်ရသေ့သည် ဘုရား ဖြစ်လာသည်” “ဤ သစ်ပင်ကြီးသည် နှစ်တစ်ရာ သက်တမ်းရှိပြီ” အစရှိသည်ဖြင့် ရုပ်နာမ် ပရမတ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်အစဉ်နှင့် အစုအဝေးကိုစွဲ၍ မပျက် မစီးဘဲ တစ်ဆက်တည်း၊ တစ်ခုတည်း၊ တစ်လုံးတည်း၊ တစ်ခဲတည်းဟု ထင်မြင်ကြရသော သဘောကို ဆိုသည်။ “သုဘပညတ်” ဆိုတာ လှယဉ်၊ တင့်တယ်၊ ချစ်ခင်ဖွယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်၊ မြတ်နိုးဖွယ်၊ ကောင်းတယ်ဟု ထင်မြင်ကြသော သဘောကိုဆိုသည်။ ရုပ် နာမ် ဖြစ်ပျက်ကို အချက်ကျကျ ဒုက္ခထင်မှ ဤသုဘပညတ် ပျောက်သည်။ (ဝါ) တဏှာချုပ်သည်။

အမှားနှင့်အမှန်

- * ပရမတ်ကို မသိ မမြင်ဘဲ ပညတ်ကို အဟုတ်အရှိထင်က မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ အပါယ်လားကြောင်း မှားသော အယူဖြစ်သည်။
- * ပညတ်ကို သမုတ်အရှိသာ ဖြစ်၍ အဟုတ်မရှိဟု သိမြင်ပြီး ပရမတ်ကို ပိုင်းခြားအသိ ဝင်မှ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း မှန်သောအယူဖြစ်သည်။

ပရမတ်မူမှန်

နဂိုမူလရှိရင်းသဘောအတိုင်း မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော ကြောင့် မြတ်သောအနက်သဘောသည် “ပရမတ်” မည်၏။ “စိတ်စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန်” ဟူသော ပရမတ္ထတရားတို့ဟာ မိမိတို့၏ အသီးအသီးသော မူလရှိရင်း သဘောတို့မှ အခြားသဘော တစ်ခုခု သို့ ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲသွားခြင်းမရှိ။ မူလရှိရင်း သဘာဝအတိုင်း

မမှားမယွင်း မှန်ကန်တည့်မတ်လျက် ရှိနေကြ၏။ တိုတိုလိုရင်း ဆိုရလျှင် “ပရမတ်” ဆိုတာ “မူမှန်တရားဖြစ်သည်” ဟု မှတ်ပါ။ မူမှန်ပုံမှာ စိတ်သည် အာရုံကိုသိခြင်း မူလသဘောရှိ၏။ ထိုမူလရှိရင်း သဘောမှ တစ်မျိုးတစ်ခြား အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားခြင်းမရှိ။ သူ့ သဘောကို သူဆောင်လျက် အမြဲတမ်း မဖောက်မပြန် မှန်ကန်တည့် မတ်နေသောကြောင့် “ပရမတ် မူမှန်တရား” ဖြစ်၏။ ဤနည်းအတူ စေတသိက်သည် မိမိ၏ မူလရှိရင်း သဘောကို အမြဲဆောင်လျက် ဆိုင်ရာစိတ်၌ ယှဉ်တတ်သောသဘောရှိသည်။ ဥပမာ - လောဘ စေတသိက်၏ မူလရှိရင်းသဘောသည် လိုချင်မှုဖြစ်၏။ ယင်း လိုချင်မှု လောဘသည် လူနတ်တို့ သန္တာန်မှာဖြစ်စေ၊ ခွေး ဝက်တို့ သန္တာန်မှာ ဖြစ်စေ ဖြစ်လျှင် လိုချင်မှု လောဘသာလျှင် ဖြစ်၏။ ပုံသဏ္ဍာန် အတန်းအစားခွဲခြား၍ လိုချင်မှုသဘောမှ တစ်မျိုးတစ်ခြား ဖောက်ပြန် သွားခြင်းမရှိ။ လောဘသည် လောဘမူစိတ် ရှစ်ခု၌ -

- ၁။ စိတ်နှင့်တူသောဖြစ်ခြင်း
- ၂။ တူသောချုပ်ခြင်း
- ၃။ တူသောအာရုံရှိခြင်း

၄။ တူသောမှီရာရှိခြင်းဟူသော စိတ်၌ ယှဉ်ပုံ လက္ခဏာ လေးမျိုးဖြင့် မဖောက်မပြန် မှန်ကန်တည့်မတ်စွာ ယှဉ်တတ်သော သဘောရှိ၏။ ဒါ့ကြောင့်မို့ လောဘအစရှိသော စေတသိက်တွေလည်း “ပရမတ် = မူမှန်တရားများ” ဖြစ်ကြသည်။ [ရုပ်၏ ပရမတ်ဖြစ်ပုံကို “သဘာဝသိမြင် မြတ်ကျင့်စဉ်” စာအုပ်ငယ်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အသင်္ခတ နိဗ္ဗာန်

နိဗ္ဗာန်သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် အဟုတ်တကယ် ထင်ရှားရှိ သော သဘောဖြစ်၏။ “ရုပ်နာမ်တို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း” သဘောသည်ပင် “နိဗ္ဗာန်” မည်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် ဤ နက်မူလရှိရင်းသဘောအတိုင်း မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော မြတ်သော အနက်သဘော ရှိသောကြောင့် ပရမတ်မည်၏။ သို့သော် နိဗ္ဗာန်ကား အကြောင်းကြောင်းစု တစ်ခုခုမျှ မပြုအပ်လျှင် အကြောင်း ကင်းသော ပရမတ်ပဲဖြစ်၏။ ပါဠိလို “အသင်္ခတပရမတ်” ဟု ခေါ် သည်။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်တို့ကား အကြောင်းတရားတို့ ညီညွတ် ပြုပြင်မှ ဖြစ်ပေါ်ရသော ပရမတ် (သင်္ခတပရမတ်) မည်၏။ သင်္ခတ ပရမတ်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် သိနိုင်၏။ အသင်္ခတပရမတ် ကို မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့ဖြင့်သာလျှင် သိနိုင် သည်။ ဤသို့ ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ထိ မျက်မှောက်သိမှ ပရမတ်အသိ စစ်သည်။ စာသိ နာသိတွေက သညာသိ ပညတ်အသိဖြစ်၏။

သန္တိသုခ (ငြိမ်းချမ်းသာ)

- * သင်္ခတပရမတ်က = ဖြစ်ပျက်သဘော။
- * အသင်္ခတပရမတ်က = မဖြစ်မပျက်သဘော။
- * ဖြစ်ပျက်သဘောက = ဒုက္ခ။
- * မဖြစ်မပျက်သဘောက = သုခ။

“နိဗ္ဗာန်” ဆိုတာ “ရုပ်နာမ်တို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ဒုက္ခ ခပ်သိမ်းတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘော” ဟု ဆိုတော့ “နိဗ္ဗာန်သည် လုံးဝ ဘာမှမရှိဆိုတဲ့ အဘာဝပညတ်ပဲ” ဟု ထင်မှားတတ်သည်။ မီး၏ တောက်လောင်နေခြင်းသဘော ထင်ရှားရှိလျှင် မီး၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောဟာ ယခုလက်ရှိမချုပ်ငြိမ်းသေးသော်လည်း နကိုမူလ သဘောအားဖြင့်ပင် ထင်ရှားရှိနေသော သဘောဖြစ်၏။ မီးချုပ်ငြိမ်း သွားသောအခါ ယင်းမီး၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောသည် ထင်ရှား ပေါ်လွင်လာသည်။ သို့ရာတွင် မီးတောက်လောင်နေခြင်းသည် ဒုက္ခ ဖြစ်၍ မီးချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟာ သုခဖြစ်၏။ ဤအတိုင်းပင် နိဗ္ဗာန်သည် ဘာမှ မရှိတာမဟုတ်။ ရုပ်နာမ်ဒုက္ခမီးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘော ရှိ၏။ ထိုချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောသည်ပင် အတူမရှိသော ချမ်းသာအစစ် ဓာတ် အနှစ်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။

စိတ်အကျဉ်း

ဤပြအပ်ပြီးသော ပရမတ္ထတရား (၄) ပါးတို့တွင် ရုပ်နှင့် စပ်၍ အကျဉ်းအားဖြင့် သိသင့်သမျှကို “ငကန်းသိမြင် မြတ်ကျင့်စဉ်၊ အမှတ်(၇)” စာအုပ်ငယ်တွင် ပြခဲ့ပြီ။ ယခု ဤစာအုပ်ငယ်တွင် ဝိပဿနာ ဖြတ်လမ်း ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်စေရန် အလိုငှာ စိတ်နှင့်စပ်၍ အကျဉ်းအားဖြင့် သိထိုက်သမျှကိုသာ ပြပါအံ့။

- စိတ်သည် ၁။ ကာမာဝစရစိတ်
- ၂။ ရူပါဝစရစိတ်
- ၃။ အရူပါဝစရစိတ်
- ၄။ လောကုတ္တရာစိတ် ဟူ၍ လေးမျိုးရှိ၏။

ဤတွင် (၁) စိတ်ကား အညံ့ဆုံးဖြစ်၏၊ (၂) စိတ်ကား မြတ်၏၊ (၃) စိတ်ကား သာ၍မြတ်၏၊ (၄) စိတ်ကား အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သည်။ ဤ၌ “(၁) စိတ်ကား အညံ့ဆုံး” ဟု ဆရာမြတ်တို့ မိန့်ဆိုထားသည် မှာ ဝဋ်ကို အမှီပြုသော (ဝဋ်နိဿိတ) တဏှာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ မိန့်ဆိုထားတာ ဖြစ်တန်ရာ၏။ ယင်း (၁) ကာမာဝစရစိတ်တို့တွင် မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါး ပါဝင်၏။ ယင်း မဟာကုသိုလ်စိတ်တို့ လည်း ဝဋ်ကိုတောင့်တသော တဏှာဖြင့် ပြုလုပ်မှု အညံ့စားကုသိုလ်ပဲ ဖြစ်၏။ ဝဋ်ကို မတောင့်တဘဲ ဝဋ်ကျွတ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ရည်သန် တောင့်တ၍ ပြုလုပ်ပါမူကား ထိုဒါန သီလ ဘာဝနာတည်းဟူသော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်သည် ဝဋ်ကို တောင့်တ၍ ပြုလုပ် အားထုတ်သော (၂) ရူပါဝစရစိတ် (၃) အရူပါဝစရစိတ်တို့ထက်ပင် သာလွန်မြင့်မြတ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ ဒါ့ကြောင့်မို့ ဒသနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်၌ “ခပ်သိမ်းကုန်သော ကုသိုလ်တို့ထက် အပ္ပမာဒတရားက သာ၍မြတ်၏” ဟု ဆယ်မျိုးသော ဥပမာတို့ဖြင့် ဘုရားဟောတော်မူ သည်။ “အပ္ပမာဒတရား” ဆိုတာ သတိပြုဋ္ဌာန်းသော ၎င်း ဝိဝဋ် နိဿိတ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ပဲဖြစ်၏။ (ဝါ) ဝိပဿနာ ရှုတတ်သော စိတ်အစုပင်တည်း။

အမြတ်သာစွ အပ္ပမာဒ

ခပ်သိမ်းများစွာ၊ သတ္တဝါထက် တထာဂတ၊ သာမြတ်စွတည်း။^၁
 သတ္တဝါခြေရာ၊ များတကာတွင် ဆင်ခြေရာအား၊ ထွတ်မြတ်ထား၏။^၂

များလှသွယ်သွယ်၊ အခြင်ရနယ်ထက်
 ဆက်သွယ်အခန်း၊ ခေါင်လျောက်တန်းကို
 အမြတ်ဆိုလှစ်။^၃ အမြစ်နံ့သာ
 မျိုးတကာထက်၊ ကရမက်ဂန္ထ
 မြတ်လှစင်စစ်။^၄ အနှစ်နံ့သာ
 များတကာတွင်၊ သာလွန်အထူး
 စန္ဒကူးနီ၊ ထွတ်မြတ်သည်နှင့်။^၅
 အပွင့်နံ့သာ၊ ခပ်သိမ်းမှာတွင်
 မာလာမြတ်လေး၊ မြတ်ပဂေးတည့်။^၆
 စကြဝတေးမင်းဟာ၊ မင်းတကာထက်
 သာလွန်ထွတ်မြတ်။^၇ ခပ်သိမ်းများမြောင်
 ကြယ်အရောင်ထက်၊ ထွန်းပြောင်သစ်လင်း
 လမင်းရောင်ဟာ၊ အမြတ်သာ၏။^၈
 ရောင်ဝါထွန်းခြင်း၊ အလင်းတကာ
 များလှစွာတွင်၊ သူရိယာနေဝန်း
 သာလွန်ထွန်းပ၊ ထွတ်မြတ်စွတည့်။^၉
 ကမ္ဘာတစ်လွှား၊ မြစ်ကြီးငါးဖြာ
 ထို့ထက်သာ၍၊ မဟာသမုဒ်
 အမြတ်ထုတ်ဆို။^{၁၀} ထိုထိုဆယ်ဖြာ
 ကဲ့ပမာသို့၊ များစွာသဗ္ဗ
 ကုသလထက်၊ သာလွန်တက်ကာ
 အပူမာဒတရား၊ အမြတ်ထားသည်
 ဘုရားဟောဖော် ကျင့်ဖွယ်ကို။ ။

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ ပါး

လောဘမူစိတ် ၈ ပါး

- ၁။ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိ ယှဉ်သော အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး။
 - ၂။ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိ ယှဉ်သော သသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး။
 - ၃။ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိ မယှဉ်သော သသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး။
 - ၄။ သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိ မယှဉ်သော သသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး။
 - ၅။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိယှဉ်သော အသင်္ခါရိက စိတ် တစ်ပါး။
 - ၆။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိယှဉ်သော သသင်္ခါရိက စိတ် တစ်ပါး။
 - ၇။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိမယှဉ်သော အသင်္ခါရိက စိတ် တစ်ပါး။
 - ၈။ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိမယှဉ်သော သသင်္ခါရိက စိတ် တစ်ပါး။
- ဤစိတ် ၈ ပါးကို လောဘမူလရှိသောကြောင့် “လောဘမူလစိတ်” လကို ဖြုတ်၍ “လောဘမူစိတ်” ဟု ခေါ်သည်။

ဂ္ဂုယံအမှာ

ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ မိုးကုတ်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဥပနိဿယဖြစ်သည့် စိတ္တာနုပဿနာတွင် ပါဝင်သော “လောဘစိတ်” ဆိုတာ ဤလောဘမူစိတ် ၈ ပါးပဲဖြစ်၏။ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိယှဉ်သော လောဘစိတ် လေးပါးဖြစ်သည်။ လောဘမကင်းသေးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိမယှဉ်သော လောဘစိတ် ၄ ပါး ဖြစ်သည်။ ဤလောဘစိတ်ကို ဝေဒနာအားဖြင့် ရှုလိုလျှင် ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော သောမနဿ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာတို့ကို ရှုရမည်။ ဤသို့ရှုလျှင် ဝေဒနာ နုပဿနာ ဖြစ်သည်။

ဒေါသမူစိတ် ၂ ပါး

- ၁။ ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဒေါသနှင့်ယှဉ်သော အသင်္ခါရိက စိတ် တစ်ပါး။
- ၂။ ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဒေါသနှင့်ယှဉ်သော သသင်္ခါရိက စိတ် တစ်ပါး။

ဤစိတ်နှစ်ပါးကို ဒေါသမူလရှိသောကြောင့် “ဒေါသမူလ စိတ်” လကို ဖြုတ်၍ “ဒေါသမူစိတ်” ဟုခေါ်သည်။ ဤဒေါသစိတ် ကို ရှုလျှင် စိတ္တာနုပဿနာ ဖြစ်၏။ ဤဒေါသစိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော ဒေါမနဿ ဝေဒနာကိုရှုလျှင် ဝေဒနာ နုပဿနာဖြစ်သည်။

မောဟမူစိတ် ၂ ပါး

- ၁။ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်တစ်ပါး။
 - ၂။ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဥဒ္ဒစ္စနှင့်ယှဉ်သော စိတ်တစ်ပါး။
- ဤစိတ်နှစ်ပါးကို မောဟမူလရှိသောကြောင့် “မောဟမူလ စိတ်” ဟု လကိုဖြုတ်၍ “မောဟမူစိတ်” ဟု ခေါ်သည်။ ဤမောဟ စိတ် တို့ကို ရှုလျှင် စိတ္တာနုပဿနာ ဖြစ်၏။ သူနှင့်တကွ ဖြစ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုရှုလျှင် ဝေဒနာနုပဿနာ ဖြစ်သည်။ လောဘမူ စိတ် ၈ ပါး၊ ဒေါသမူစိတ် ၂ ပါး၊ မောဟမူစိတ် ၂ ပါး ပေါင်းလျှင် အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ ပါး ဖြစ်သည်။

အဟိတ်စိတ် ၁၈ ပါး

အကုသလဝိပါက် စိတ် ၇ ပါး

- ၁။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ အကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ် (မြင်စိတ်) တစ်ပါး။ ဤနည်းအတိုင်း
 - ၂။ သောတဝိညာဉ် (ကြားစိတ်) တစ်ပါး။
 - ၃။ ယာနဝိညာဉ် (နံစိတ်) တစ်ပါး။
 - ၄။ ဇိဝှာဝိညာဉ် (စားစိတ်) တစ်ပါး။
 - ၅။ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်တကွ ကာယဝိညာဉ် (ထိစိတ်) တစ်ပါး။
 - ၆။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ သမ္ပဋိစိုက်စိတ် တစ်ပါး။
 - ၇။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ သန္တိရဏစိတ်တစ်ပါး။
- ဤစိတ် ၇ ပါးကို အကုသိုလ်၏ အကျိုးစိတ်များ ဖြစ်သော ကြောင့် “အကုသလဝိပါက်စိတ်” ဟုခေါ်သည်။

အဟိတ် ကုသလင်္ဂါနိ ခိတ် ၈ ပါး

- ၁။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်တစ်ပါး။ ဤနည်းအတိုင်း
- ၂။ သောတဝိညာဉ်စိတ်တစ်ပါး။
- ၃။ ယာနဝိညာဉ်စိတ်တစ်ပါး။
- ၄။ ဇိဝှာဝိညာဉ်စိတ်တစ်ပါး။
- ၅။ သုခဝေဒနာနှင့်တကွ ကာယဝိညာဉ်စိတ်တစ်ပါး။
- ၆။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ သမ္ပင်္ဂါနိနိတ်တစ်ပါး။
- ၇။ သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ သန္တိရဏစိတ် တစ်ပါး။
- ၈။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ သန္တိရဏစိတ်တစ်ပါး။

ဤစိတ် ၈ ပါးကို အလောဘစသော ယှဉ်ဘက်ဟိတ် မရှိဘဲ ကုသိုလ်၏အကျိုးစိတ်များဖြစ်သောကြောင့် “အဟိတ် ကုသလင်္ဂါနိ” ဟုခေါ်သည်။

ရှုဖွယ်အမှာ

မနှစ်သက်သော အာရုံကြောင့်ဖြစ်သော မြင်စိတ်၊ ကြားစိတ်၊ နံစိတ် စားစိတ် ထိစိတ်များသည် အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးခန္ဓာများ ဖြစ်ကြ၏။ နှစ်သက်သော အာရုံကြောင့် ဖြစ်သော မြင်စိတ် စသည် တို့ကား ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုး ခန္ဓာများ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံနှင့် ယခု ပစ္စုပ္ပန် အာရုံဒွာရတို့က “ပဋိစ္စ” မြင်စိတ် ခန္ဓာစသည်က “သမုပ္ပါဒ်” ဟု မှတ်၍ ဤမြင်စိတ် စသည် ကို ဖြစ်ပျက်၍ “မြင် ကြား နံ စား” ဤစိတ်လေးပါးနှင့်တကွ

ဖြစ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုလည်း ရှုနိုင်သည်။ ထိစိတ်နှင့်တကွဖြစ် သော ဒုက္ခဝေဒနာ၊ သို့မဟုတ် သုခဝေဒနာတို့ကိုလည်း ရှုပါ။ ဤနည်းအားဖြင့် စိတ်ကို ဉာဏ် ဦးတည်လျှင် စိတ္တာနုပဿနာဖြစ်၍ ဝေဒနာကို ဉာဏ်ဦးလှည့်လျှင် ဝေဒနာနုပဿနာဖြစ်သည်။ ဖြစ်ပျက် ရှုရန် တိုက်ရိုက် မဖော်ပြသော စိတ်တွေလည်း တိုက်ရိုက်ဖော်ပြထား သော စိတ် ဖြစ်ပျက်တို့၌ အတွင်းဝင်ပါပြီးသားလိုသာ မှတ်ထားပြီး သံသယ ကင်းရှင်းစွာ ရှုကြပါလေ။

အဟိတ်ကြိယာခိတ် ၃ ပါး

- ၁။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ် တစ်ပါး။
- ၂။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ မနောဒွာရာဝဇ္ဇန်း စိတ်တစ်ပါး။
- ၃။ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့်တကွ ဟသီတုပ္ပါဒ် စိတ်တစ်ပါး။

ဤစိတ် ၃ ပါးကို ဟိတ်မယှဉ်ဘဲ မိမိတို့၏ အမူအရာမျှကို သာ ထင်ရှားစေသည့် စိတ်များ ဖြစ်သောကြောင့် “အဟိတ်ကြိယာ စိတ်” ဟု ခေါ်သည်။ ဤစိတ် ၃ မျိုးပေါင်းလျှင် “အဟိတ်စိတ် ၁၈ ပါး” ဖြစ်သည်။

ကာမသောဘနစိတ် ၂၄ ပါး

ကာမာဝဓရကုသိုလ်ခိတ် ၈ ပါး

- ၁။ သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး။ ဤနည်းအတိုင်း
- ၂။ သင်္ခါရိကစိတ်တစ်ပါး။

- ၃။ သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဉာဏ်နှင့် မယှဉ်သော အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး။ ဤနည်းအတိုင်း
- ၄။ သသင်္ခါရိကစိတ်တစ်ပါး။
- ၅။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး။ ဤနည်းအတိုင်း
- ၆။ သသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး။
- ၇။ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်တကွ ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော အသင်္ခါရိကစိတ် တစ်ပါး။ ဤနည်းအတိုင်း
- ၈။ သသင်္ခါရိက စိတ်တစ်ပါး။

ဤစိတ် ၈ ပါးကို ကာမတစ်ဆယ့်တစ်ဘုံ၌ များသော အားဖြင့် သက်ဝင်ဖြစ်ပျက် ကျင်လည်ကျက်စားတတ်သော ကုသိုလ် စိတ်များ ဖြစ်သောကြောင့် “ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်” ဟုခေါ်သည်။ ရူပ အရူပ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်တို့ထက် ဤကာမာဝစရကုသိုလ် က အရေအတွက်များသောကြောင့် ဤကုသိုလ်စိတ်ကို “မဟာ ကုသိုလ်စိတ်” ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏။ ဤနည်းအတိုင်းပင် သဟိတ် ကာမာဝစရဝိပါက်စိတ်လည်း ၈ ပါးရှိ၏။ သဟိတ် ကာမာဝစရ ကြိယာစိတ်လည်း ၈ ပါးပဲရှိ၏။ သရုပ် အရေအတွက်ကား အတူတူ၊ နာမည်အခေါ်သာ ထူးတော့သည်။ ပေါင်း ဤစိတ်၂၄ ပါးကို ကာမ စိတ်တွင် ပါဝင်သောကြောင့် “ကာမ” လည်း မည်၍ သောဘနစိတ် များတွင်လည်း ပါဝင်သောကြောင့် “သောဘန” လည်း အမည်ရ သဖြင့် “ကာမသောဘနစိတ်” ဟု ခေါ်သည်။

အကုသိုလ်စိတ် ၁၂၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈၊ ကာမသောဘနစိတ် ၂၄၊ ပေါင်း စိတ် ၅၄ ပါးကို “ကာမစိတ် ၅၄ ပါး” ဟု ခေါ်သည်။

ရှုဖွယ်အမှာ

ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မိုးကုတ် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဥပနိဿယဖြစ်သည့် စိတ္တာနုပဿနာ ရှုနည်း၌ပါသော “အလောဘစိတ်၊ အဒေါသစိတ်၊ အမောဟစိတ်” ဆိုတာ ဤကာမာ ဝစရ ကုသိုလ်စိတ် ၈ ပါးတွင် နံပါတ် ၁ နှင့် ၂ စိတ်နှစ်ပါးနှင့် နံပါတ် ၅၊ ၆ စိတ်နှစ်ပါး၊ ပေါင်း ဤစိတ် လေးပါးပဲဖြစ်၏။ ကျန်သော စိတ် ၄ ပါးကား အမောဟစိတ် မဟုတ်ဘဲ အလောဘ အဒေါသစိတ်များသာလျှင် ဖြစ်ကြ၏။ ဤတွင် အလောဘစိတ်သည် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လျှာဒါန်းသောစိတ်ဖြစ်၏။ အဒေါသစိတ်မှာ သတ္တဝါ တို့အပေါ်၌ အကျိုးလိုလား မေတ္တာထားသောစိတ် ဖြစ်၏။ အမောဟ စိတ်ကတော့ အမှန်သိအောင် စူးစမ်းဆင်ခြင် ဖြစ်ပျက်မြင်သော (ပညာနှင့်ယှဉ်သော) စိတ်ဖြစ်သည်။ (ဝါ) လောကီ မဂ်စိတ်ဖြစ်၏။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ၏ ထိုလောကီ မဂ်စိတ်ကိုလည်း ဖြစ်ပျက်ရှုရ မည်။ ဒါအပြင် “တွေးတောကြံစည်စိတ်” ဆိုတာကတော့ ဝိတက်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ် စိတ်များပင်တည်း။ ဤဝိတက် စိတ်တို့ကိုလည်း ဖြစ်ပျက်ရှုပစ်ပါလေ။ စိတ်တို့ မည်သည် စိတ်အစဉ် နှစ်ခု ယှဉ်ပြိုင်၍ မဖြစ်နိုင်ကောင်းသောကြောင့် အရှုခံ ရှေ့စိတ် ပျက်ပြီးမှ ရှုဉာဏ်နောက်စိတ် ပေါ်ပုံကို သေချာစွာ ဉာဏ်ရှင်းအောင် ကြိုးစားပါလေ။ ဤစိတ်တို့တွင် ဝေဒနာအားဖြင့် ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော သောမနဿဝေဒနာနှင့် ဥပေက္ခာ ဝေဒနာတို့ကို ရှုရသည်။

အသင်္ခါရိကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါစေ

တပည့် သားသမီးတို့ကို ဆုံးမပဲ့ပြင် သွန်သင်တတ်ကြသော ဆရာသမား မိဘများတို့၏ ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် တိုက်တွန်းပြုပြင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏ ကိုယ်နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို မိမိတိုက်တွန်းပြုပြင်လိုဖြစ်စေ ကောင်းသောလုပ်ငန်းတို့ကို ကြိုးပမ်းအားထုတ်လိုသောစိတ်ကို “သသင်္ခါရိကစိတ်” ဟုခေါ်၏။ ထိုသို့ ဆရာမိဘတို့၏ တိုက်တွန်းပြုပြင်ခြင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင်၏တိုက်တွန်းပြုပြင်ခြင်းကိုပင် မခံယူရဘဲ အလိုအလျောက် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ကြိုးစားအားထုတ်သောစိတ်ကို “အသင်္ခါရိကစိတ်” ဟု ခေါ်သည်။ ဤအသင်္ခါရိကစိတ်ဟာ အလွန်ကောင်းမွန် ထက်မြက်၏။ အကုသိုလ်အရာ၌ဖြစ်သော အသင်္ခါရိကစိတ်ကား ထက်မြက်သလောက် အလွန်ဆိုးဝါး၏။ သသင်္ခါရိကစိတ်လည်း အကုသိုလ်အရာ၌ဖြစ်မှု ကြီးမားသော ဆိုးကျိုးတို့ကို ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းအဖြစ် ပေးမည်မှာ သေချာသည်။ ကုသိုလ်အရာ၌ သသင်္ခါရိကစိတ်ဖြစ်မှု အလွန်ဘုန်းကံကြီးမား၍ ဤဘဝတွင်ပင် ကျွတ်တမ်းဝင်ထိုက်သူများ ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်။ ဒါ့အပြင် ဤဘဝတွင်ပင် ကျွတ်တမ်းဝင်လိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္တာန်၌ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာတရားတို့ကို ကြိုးစားအားထုတ်ရာဝယ် အလိုအလျောက် တိုက်တွန်းပြုပြင်မှုကင်းသော အသင်္ခါရိကစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်ကြပါစေ။ အကယ်၍ အသင်္ခါရိကစိတ်များ မဖြစ်ပေါ်ခဲ့လျှင်လည်း ဆရာမိဘ ကလျာဏမိတ္တတို့၏ ဆုံးမသွန်သင် ပြုပြင်မှုကို လိုက်နာကျင့်ကြံ ခံယူသော သသင်္ခါရိ

ကစိတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏ ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမသွန်သင် ပြုပြင်သော သသင်္ခါရိကစိတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ မိမိအတွက် အပါယ်လွတ်လမ်း မဂ္ဂင်လုပ်ငန်းကြီးကို အစွမ်းကုန် ပွားများမယုတ် ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေ။

ဝိပဿနာဂ္ဂတာ မဟာကုသိုလ်

ဝိပဿနာဂ္ဂတာသည် ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ဤမဟာကုသိုလ်ပဲဖြစ်၏။ ဤမဟာကုသိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် ရွက်ဆောင်နိုင်သောကြောင့် ကုသိုလ်တကာတို့တွင် အသာဆုံးအမြတ်ဆုံးဖြစ်သည့် အတွက် “မဟာ” တပ်၍ “မဟာကုသိုလ်” ဟု ခေါ်ရ၏။ (ဤကား မဟာကုသိုလ် ခေါ်ပုံတစ်နည်း) ရူပကုသိုလ်၊ အရူပကုသိုလ်၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်တို့ကို ဤမဟာကုသိုလ်ကသာ မွေးထုတ်ပေးနိုင်သည်။ ဒါ့ကြောင့်မို့ ဤဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော မဟာကုသိုလ်မရှိဘဲ (ဝါ) ဝိပဿနာအလုပ် အားမထုတ်ဘဲ လောကုတ္တရာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာကြီးကို ဘယ်နည်းနဲ့မှ မရနိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ လောကီလောကုတ္တရာ ချမ်းသာ အလုံးစုံကို အကုန်ရွက်ဆောင် ပေးနိုင်သော ဤဝိပဿနာ မဟာကုသိုလ်ကြီးကို ကျောခိုင်း၍ နတ်ကန္ဓားပေးခြင်း၊ ဓာတ်ဆင်ဓာတ်ရိုက်ခြင်း၊ ယတြာချေခြင်း အစရှိသည့် ဝင်္ဂလည်မည့် အညံ့စား အယုတ်စား၊ အပေါ့စား၊ ကုသိုလ်ကလေးတွေကို ငွေကုန်လှပန်းခံ၍ လိုက်စားနေကြတဲ့ များစွာသော သတ္တဝါတို့ကို သူတော်ကောင်းကြီးတွေက အလွန် သနားတော်မူကြသည်။

ရူပါဝစရစိတ် ၁၅ ပါး

ရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ် ၅ ပါး

- ၁။ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ ငါးပါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော ပဌမဈာန်ကုသိုလ်စိတ် တစ်ပါး။
- ၂။ ဝိစာရ ပီတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ လေးပါးနှင့် တကွဖြစ်သော ဒုတိယဈာန်ကုသိုလ်စိတ်တစ်ပါး။
- ၃။ ပီတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ သုံးပါးနှင့်တကွဖြစ်သော တတိယဈာန် ကုသိုလ်စိတ်တစ်ပါး။
- ၄။ သုခ ဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ နှစ်ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော စတုတ္ထဈာန် ကုသိုလ်စိတ် တစ်ပါး။
- ၅။ ဥပေက္ခာဧကဂ္ဂတာ ဈာန်အင်္ဂါ နှစ်ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်စိတ်တစ်ပါး။

ဤနည်းအတိုင်းပင် ရူပါဝစရဝိပါက်စိတ် ရူပါဝစရ ကြိယာ စိတ်တို့လည်း ၅ ပါးစီပဲ ရှိကြ၏။ ပေါင်း ဤ ၁၅ပါးသော စိတ် တို့ကို ရူပတစ်ဆယ့်ခြောက်ဘုံတို့၌ များသောအားဖြင့် သက်ဝင်ဖြစ် ပျက် ကျင်လည်ကျက်စားတတ်သောကြောင့် “ရူပါဝစရစိတ်” ဟု ခေါ်သည်။

အရူပါဝစရစိတ် ၁၂ ပါး

အရူပါဝစရကုသိုလ်စိတ် ၄ ပါး

- ၁။ အာကာသာနဉာယတန ကုသိုလ်စိတ် တစ်ပါး။
- ၂။ ဝိညာဏဉာယတနကုသိုလ်စိတ်တစ်ပါး။

- ၃။ အာကိဉ္ဇညာယတန ကုသိုလ်စိတ် တစ်ပါး။
- ၄။ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်စိတ်တစ်ပါး။

ဤနည်းအတိုင်းပင် အရူပါဝစရဝိပါက်စိတ် အရူပါဝစရ ကြိယာ စိတ်တို့လည်း ၄ ပါးစီပင် ရှိကြ၏။ ပေါင်း ဤစိတ် ၁၂ ပါးကို အရူပလေးဘုံတို့၌ များသောအားဖြင့် သက်ဝင်ဖြစ်ပျက် ကျင်လည်ကျက်စားတတ်သောကြောင့် “အရူပါဝစရစိတ်” ဟု ခေါ်သည်။ ရူပစိတ် ၁၅ပါး၊ အရူပစိတ် ၁၂ပါး၊ ပေါင်း ဤ စိတ် ၂၇ ပါးကို မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သောစိတ် ဖြစ်သော ကြောင့် “မဟဂ္ဂုတ်စိတ်” ဟု ခေါ်သည်။

အမှာ

ဤမဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့မှာ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္တာန်၌သာ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ယခုခေတ် အများစု ဖြစ်သော ဈာန်မရသည့် ဝိပဿနာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် မဆိုင်ပါ။ သို့သော် ဝိပဿနာ၏ အခြေပါဒအဖြစ် ရှေးဦးစွာ အားထုတ်အပ် သော ဥပစာရသမာဓိနယ်အတွင်းမှာလည်း ဤ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာတို့ဟာ ထိုက်သင့်သမျှ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည် သာ။ ဤကဲ့သို့ ဝိပဿနာ အားမထုတ်မီ ရှေ့အဖို့၌ အပ္ပနာဈာန် ဆိုက်လုနီးပါး ဖြစ်သည့် ဥပစာရသမာဓိတိုင်အောင် သမထအလုပ်ကို အားထုတ်နိုင်လျှင် ပိုမိုကောင်းမွန်ကြောင်း ယခုခေတ် ဝိပဿနာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိုယ်တွေ့ပဲ ဖြစ်ကြပါသည်။

လောကုတ္တရာစိတ် ၈ ပါး

လောကုတ္တရာကုသိုလ်စိတ် ၄ ပါး

- ၁။ သောတာပတ္တိမဂ်နှင့် ယှဉ်သော စိတ်တစ်ပါး။
- ၂။ သကဒါဂါမိမဂ်နှင့် ယှဉ်သော စိတ်တစ်ပါး။
- ၃။ အနာဂါမိမဂ်နှင့် ယှဉ်သော စိတ်တစ်ပါး။
- ၄။ အရဟတ္တမဂ်နှင့် ယှဉ်သော စိတ်တစ်ပါး။

ဖိုလ်စိတ် ၄ ပါးကို ရေတွက်ရာ၌ “မဂ်” နေရာမှာ “ဖိုလ်” ဟု ဆိုရုံမျှသာ ထူးသည်။ ပေါင်း ဤစိတ် ၈ ပါးကို လောကကို လွန်မြောက်သော စိတ်များ ဖြစ်သောကြောင့် “လောကုတ္တရာစိတ်” ဟုခေါ်သည်။

အမှာ

ဤလောကုတ္တရာတရား ၈ ပါးသည် ပုထုဇဉ်တို့ အာရုံပြုနိုင်သော အရာမဟုတ်သောကြောင့် ပုထုဇဉ်တို့ ဝိပဿနာနှင့် မဆိုင်ပါ။ ဤလောကုတ္တရာတရားတို့ကို အရိယာတို့ အာရုံပြုနိုင်သော်ငြားလည်း ဝိပဿနာရှုသဖြင့် ကိလေသာ ပယ်သတ်ခြင်းအကျိုး မရှိသောကြောင့် ဝိပဿနာရှုစရာ မလိုပါ။

- ၁။ မဂ်စိတ်သည် ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်၏။
- ၂။ မဂ်စိတ်ကား လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသည့် ကိလေသာ အကြမ်းစားတွေကို ခေါင်းပါးစေသည်။ အကြွင်းမဲ့ပယ်တာမရှိ။

၃။ မဂ်စိတ်က ကာမရာဂနှင့်ဗျာပါဒ (ဒေါသ) ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်သည်။

၄။ မဂ်စိတ်ကား ကျန်ကိလေသာ အားလုံးကို အကြွင်းမဲ့ ကုန်စေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မရေမတွက်နိုင်သော ဘဝများစွာ သံသရာ၌ မွေး အို နာ သေ ဒုက္ခတွေ ပင်လယ် ဝေနေကြရသော သတ္တတို့သည် ဘဝကောင်း၊ အခါကောင်း၊ အခွင့်ကောင်း ရရှိကုန်ပါက (၁) သောတာပတ္တိမဂ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုတော့ ရောက်အောင် ရအောင် အစွမ်းကုန် ကြိုးစားအားထုတ်သင့်ကြ၏။ (၁) ကိုရလျှင် ၂၊ ၃၊ ၄ တို့ပါ တရားဆောင်၍ အောင်ရမည်မှာ သေချာပါတော့သည်။

စိတ် တစ်ခုယုတ် (၉၀)

ယခု ဤပြခဲပြီးသောအစဉ်အားဖြင့် “အကုသိုလ်စိတ် ၁၂၊ အဟိတ်စိတ် ၁၈၊ ကာမသောဘနစိတ် ၂၄” ဤစိတ် သုံးမျိုးကို ပေါင်းလျှင် “ကာမစိတ် ၅၄ ပါး” ရ၏။ ဤကာမစိတ် ၅၄ နှင့် မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ၂၇၊ ပေါင်းလျှင် “လောကီစိတ် ၈၁” ခေါ်သည်။ ဤလောကီစိတ် ၈၁ နှင့် လောကုတ္တရာစိတ် ၈ ပါး ပေါင်းလျှင် စိတ်အကျဉ်း ၈၉ ပါးဖြစ်၏။ (၉၀) ပြည့်ဖို့ရန် စိတ်တစ်ခု ယုတ်လျော့သည်ကို အကြောင်းပြု၍ “စိတ် တစ်ခုယုတ် (၉၀) ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်။

စိတ္တာနုပဿနာ

ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ မိုးကုတ်ဆရာတော်
 ဘုရားကြီး၏ ဥပါနိဿယအတိုင်း စိတ္တာနုပဿနာ ရှုနည်း၌ ပါဝင်
 သော အပြင် ဧည့်သည် ၅ ယောက်၊ အတွင်းဧည့်သည် ၆ ယောက်
 တို့ကို ဤပြုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်အရ သိနိုင်ကြပါပြီ။ ယောဂီ
 ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ၏ အိမ်သည်ဖြစ်သော ရှုစိတ် ရှိုက်စိတ် ဖြစ်ပျက်
 အပေါ်၌ ဉာဏ်အမြဲထိုင်လျက် အတွင်းအပြင် ပေါ်ရာ ဧည့်သည်တို့ကို
 လိုက်၍ ဖြစ်ပျက် ရှုရမည်။ သို့ရာတွင် စိတ်တို့မည်သည် မဟာဘုတ်
 ရုပ်တွေလို ဖြစ်ပုံ မထင်ရှားသည်ကတစ်ကြောင်း၊ လျင်မြန်သည်က
 တစ်ကြောင်းကြောင့် ဉာဏ်နဲ့သော ယခုခေတ် ယောဂီအများစုဟာ
 စိတ္တာနုပဿနာချည်း သက်သက်ပြုလျှင် ရှုကြွက်၊ ရှုချက် မပိုင်ကြ
 တာကို တွေ့ရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရှေးဦးစွာ နှာသီးဖျား ထိသိဖြင့်
 သမာဓိ ကောင်းကောင်းရအောင် ထူထောင်ပြီးနောက် ၎င်း နှာသီးဖျား
 တစ်နေရာတည်းမှာပင် ထိသိ ဖြစ်ပျက် ဝိပဿနာသို့ တက်စေရမည်။
 နှာသီးဖျား ဝိပဿနာ တော်တော်ပိုင်ပြီးမှ ရှုစိတ်၊ ရှိုက်စိတ်နှင့်
 တွေးစိတ် ဖြစ်ပျက် (ဟဒယဝိပဿနာ) ကို သေချာစွာ တက်ပေးရာ
 ၏။ ဟဒယဝိပဿနာ သေချာစွာ ပိုင်ပြီးလျှင် ဟဒယဆီ၌ ဖြစ်ပေါ်
 လေ့ရှိသော လှုပ်ရုပ်၊ ငြိမ်ရုပ် ဖြစ်ပျက်မှ အစပြု၍ တစ်ကိုယ်လုံး
 အတွင်းအပြင် အဇ္ဈတ္တရုပ် မဟာဘုတ်တို့၏ တဒိတ်ဒိတ် တလှုပ်လှုပ်၊
 တဖြတ်ဖြတ် တရွရွ တမွမွ တဖွားဖွားနဲ့ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ဖောက်ပြန်

ပျက်စီး နေပုံများကို ကောင်းစွာမြင်အောင် ရှုစေခြင်းဖြင့် ကာယာနုပ
 သနာကို ပိုင်စေရ၏။ ဤကာယာနုပဿနာကို ပိုင်ပြီးမှ ဉာဏ်ထက်
 သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား တစ်ဖန် စိတ္တာနုပဿနာဘက်သို့
 ဉာဏ်ဦးလှည့်ပေး လိုက်လျှင် စိတ်၏ ပုံရိပ်ကို ပိုင်နိုင်စွာ ဖမ်းမိပြီး
 စိတ်တို့၏ သိမ်မွေ့ လျင်မြန်သော ဖြစ်ပျက်တွေကို အချက်ကျကျ
 ရှုတတ်သွားကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဤအချက်သည် နာမ်ထင်ရှား
 လာပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၌ ပြုအပ်သော အောက်ပါ
 အဆိုအမိန့်နှင့်လည်း ကိုက်ညီလှ၏။

ပါဠိ ဧဝံ သုဝိသုဒ္ဓိရူပပရိဂ္ဂဟဿ ပနဿ အရူပ ဓမ္မာ တီဟိ
 အာကာရေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ ဖဿဝသေန ဝါ ဝေဒနာဝသေန
 ဝါ ဝိညာဏ ဝသေနဝါ။

မြန်မာ ရုပ်ကို ရှုမှတ်ရာ၌ ကောင်းစွာ အမြင်ရှင်းသော ယောဂီအား
 နာမ်တရားတို့သည် ဖဿအလိုအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊
 ဝေဒနာအလိုအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏ် အလို
 အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာကုန်၏။

(ဆောင်) နာမ်မထင်လာ၊ ရုပ်ကိုသာ၊ ဖန်ခါထပ်ထပ်ပွား။
 ထိုရုပ် သန့်စင်၊ အလိုလိုပင်၊ ပေါ်ထင်နာမ်တရား။
 ညစ်ကြေး သုတ်သင်၊ မှန်ကြည်လင်၊ ရိပ်ထင် ပမာအလား။
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ မိန့်ဆိုချက်၊ မှတ်လျက် ရှုဉာဏ်ပွား။

ဓမ္မာနုပဿနာ အထွတ်တင်ပါ

ဤကဲ့သို့ ပထမရှေးဦးစွာ စိတ္တာနုပဿနာဖြစ်သော နှာသီး
 ဖျား ဝင်လေထိသိပျက်၊ ထွက်လေထိသိပျက်ကို ပိုင်ပိုင် ရှုမှတ်စေခြင်း၊
 ဒုတိယအဆင့် အနေဖြင့် ရှုစိတ်၊ ရှိုက်စိတ်၊ တွေးစိတ် ဖြစ်ပျက်တို့ကို
 သေချာစွာ ရှုမှတ်စေခြင်းဖြင့် ဒိဋ္ဌိဖြုတ်ပြီးနောက် အထူးအားဖြင့်
 ဤခန္ဓာတစ်ကိုယ်လုံး၏ အတွင်းရှိ မဟာဘုတ်ရုပ် ဖြစ်ပျက်တွေကို
 အများဆုံး အစဉ်မပြတ် တရစပ် ရှုမှတ်ပွားများရာ၏။ ဤသို့ ကာယ
 ကို ရှုမှတ်နေစဉ်အတွင်း ကြားခိုလာသော ကိလေသာ စိတ်တို့ကို
 လည်း မလွတ်တမ်း ဖမ်းရှုချေဖျက်ပစ်ရမည်။ မလွဲမရှောင်သာ ပေါ်
 လာသော ဝေဒနာတို့ကိုလည်း လျစ်လျူရှုမထားဘဲ ရှုမှတ်ရမည်ဖြစ်
 ၏။ ဤနည်းအားဖြင့် ကာယာနုပဿနာကို ပင်တိုင်ထား၍ ပေါ်လာ
 သမျှ စိတ္တ - ဝေဒနာတို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုတွေကို ဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင်စေ
 ရင်း “ဤဖြစ်ပျက်တွေဟာ ဒုက္ခသစ္စာ၊ ဒုက္ခသစ္စာ” ဟု ဆင်ခြေရာနှင့်
 တူသော ဓမ္မာနုပဿနာအတွင်း၌ ကျန်သားကောင်တို့၏ ခြေရာငယ်
 များနှင့်တူသော ကာယ၊ ဝေဒနာ - စိတ္တဖြစ်ပျက်တို့ကို သွတ်သွင်း၍
 ဓမ္မာနုပဿနာကို အထွတ်တင် ရှုမှတ်ပွားများသော နည်းဟာ အလွန်
 ထိရောက် အောင်မြင်သည်ကို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များ ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ကြ
 ၏။ သို့မဟုတ် မိမိတို့ စရိုက်နှင့် ကိုက်ညီလျှင် ဝေဒနာနှင့် စိတ္တ
 တို့ကိုလည်း မူလကမ္မဋ္ဌာန်းထား၍ ရှုပွားအားထုတ်နိုင်ကြသည်သာ
 ဖြစ်၏။ ဒါကြောင့် ဘာနုပဿနာကိုပဲရှုရှု၊ မိမိအပါယ်ဝင်ဒုက္ခ ကျွတ်
 လွတ်မှုသာလျှင် လိုရင်းဖြစ်သည်။ ရွာသားတွေ ယုန်လိုက်သောအခါ
 ခွေးကိုက်လို၊ ရသည်ဖြစ်စေ၊ တုတ်နဲ့ပစ်လို၊ ရသည်ဖြစ်စေ ယုန်ရလျှင်
 ပြီးစတမ်းပင်တည်း။

ငကျိုးနိဂုံး

ဤစာရေးသူအရှင်သည် စေတနာကရဏာ အလျောက်
 ဝါသနာနှင့် ဘာဝနာအားလျော်စွာ ဤကဲ့သို့သော “မြတ်ကျင့်စဉ်”
 ဓမ္မဒါန စာအုပ်ငယ်ကလေးများကို ရေးသားခဲ့ရာတွင် စာမူများကို
 ပရိယတ္တိကျမ်းဂန် နဲ့စပ်သော ဆရာသမားတို့အား ကြည့်ရှုစစ်ဆေး
 ရန် အပ်နှံ၍ ထိုဆရာသမားတို့ ကြည့်ရှုသုတ်သင် သန့်စင်ပြီးမှသာ
 ထိုဓမ္မဒါန စာအုပ်ငယ်ကလေးများကို ပုံနှိပ်စေခဲ့ပါသည်။ ပထမဆုံး
 “သစ္စာသိမြင် မြတ်ကျင့်စဉ်” စာမူကို မန္တလေးမြို့၊ မဟာမြိုင်ကျောင်း
 တိုက်၊ သာသနဓဇ သိရိပဝရဓမ္မာစရိယ စာချမေ့ကထိက ဆရာတော်
 ဦးသာသနက ကြည့်ရှု စိစစ် ပေးတော်မူခဲ့ပါသည်။ “ကြောင်းကျိုး
 သိမြင်” “သဘာဝသိမြင်” “လမ်းမှန်သိမြင်” “ချမ်းသာသိမြင်”
 “အားကိုးသိမြင်” စာမူများကို မန္တလေးမြို့ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရတိုက် အရှင်
 ဉာဏဂ္ဂါလင်္ကာရ (ဒိဃဘာဏက၊ ဒိဃနိကာယကောဝိဒ)က ကြည့်ရှု
 ပြုပြင်ပေးတော်မူခဲ့ပါသည်။ “ငကျိုးသိမြင်” နှင့် ယခု “ငကျိုးသိမြင်
 မြတ်ကျင့်စဉ်” စာမူကိုတော့ မန္တလေးမြို့ မစိုးရိမ်တိုက် မာဂဓ
 နယူပဒေသကျောင်း နာယကဆရာတော် ဦးသာသနာဘိဝံသ (သစအ
 ဓမ္မာစရိယ)က ကြည့်ရှုပြုပြင် ပေးတော်မူ၏။ ဤအရှင် သုံးပါးတွင်
 ဆရာတော် ဦးသာသနသည် အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်
 မှာ မိမိငယ်စဉ် စာသင်သားဘဝက မိမိ၏ စာချဆရာတော် ဖြစ်တော်
 မူပါသည်။ ကျန်သော ဆရာတော်နှစ်ပါးမှာ မဟာဂန္ဓာရုံ ယောတိုက်
 ဘွင် မိမိနှင့်ငယ်စဉ်က စာသင်ဖက်များဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ ငယ်စဉ် ကတည်း
 က သီလသမာဓိနှင့် ပြည့်စုံကြသော ဤအရှင်နှစ်ပါးသည် သာသနာ

ဘောင်မှာပင် တစ်မြောင့်တည်း မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ကြ၍ ပရိယတ္တိ
 စာပေပညာစခန်းမှာလည်း အထက်တန်း ရောက်တော်မူခဲ့ကြပေသည်။
 ဤစာရေးသူအရှင်မှာတော့ ငယ်စဉ် စာသင်သားဘဝက ကျွေ့ကောက်
 စဉ်းလဲသော ကိလေသာ တဏှာအလိမ်မိ၍ အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ်
 တွင် မြင့်မြတ်သော ရှင်သာမဏေအဖြစ်မှ ယုတ်နိမ့်သော လူအဖြစ်သို့
 လျှောကျခဲ့ရပြီး တဏှာကျွန်အစစ် ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ယခု အသက် ၄၇
 နှစ် အရွယ်ကျမှ တဏှာကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်မြောက်စေရန် ပြင်းပြသော
 စိတ်ဆန္ဒတို့ဖြင့် သာသနာ့ဘောင် ရှင်ရဟန်းဘဝကို ပြန်လည် ရယူခဲ့
 ၏။ သို့ရာတွင် မိမိသည် ငယ်စဉ်ကလည်း ပရိယတ္တိစာပေပညာ
 ဘက်၌ ဆုံးခန်းတိုင်အောင် မရောက်ခဲ့သည်နှင့် ယခုအခါ အသက်
 အရွယ်ကလည်း ကြီးရင့်ကာ သေဘက်နီးလာပြီမို့ ဘုရားသာသနာ
 တော်၏ ဂန္ထဓုရတည်းဟူသော ပရိယတ္တိတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခြင်း
 ငှာ မစွမ်းနိုင်တော့ပါ။ သို့ဖြစ်၍ မိမိစွမ်းနိုင်သော ဝိပဿနာဓုရတည်း
 ဟူသော ပဋိပတ္တိတာဝန်ကိုကား ယခုအခါ မန္တလေးတိုင်း ပုသိမ်ကြီး
 မြို့နယ်၊ ရေကြည်ကျေးရွာ၊ ရေတံခွန်တောင်ခြေတွင် “သစ္စဝေဒဂူ
 မိုးကုတ် ဝိပဿနာမဂ္ဂင် ဓမ္မရိပ်သာ” ကို တည်ထောင်ကာ ကျေနပ်
 ဝမ်းမြောက်စွာ ထမ်းဆောင်လျက် ရှိပါသတည်း။

ငကျိုးမိဋ္ဌာန်

“ငါသည် များစွာသော သတ္တဝါတို့ အပေါ်၌ အပါယ်
 လေးပါး၊ အို နာ သေဝင့်ဒုက္ခများမှ လွတ်မြောက်စေလိုသော ဆန္ဒ
 ရှိ၏။ ထိုဆန္ဒရှိသည်အားလျော်စွာ ပဋိပတ္တိသာသနာပြု လုပ်ငန်းကို
 ငါသည် ကြိုးပမ်းအားထုတ်၏”

ဤမှန်သော သစ္စာစကားကို ဆိုရခြင်းကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ
 သာသနာ ထွန်းကားစည်ပင်ရာ ဤမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့် တကွ ဤ
 ကမ္ဘာကြီး၌ -

- + ဝိပဿနာတည်းဟူသော မဂ်ရေစင် ပက်ဖျန်းသဖြင့် ငြိမ်းချမ်း
 ကြပါစေ။
- + သစ္စာတရားတည်းဟူသော နေရောင်ခြည် ယုက်သန်းသဖြင့်
 မဂ်ဖိုလ်ပန်းများ ပွင့်လန်းကြပါစေ။

ပန်ကြားချက် ။ ။ ဤစာအုပ်ငယ်၌ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့၏
 ဉာဏ်မျက်စိတွင် ချွတ်ချော်မှားယွင်းချက်များ
 တွေ့မြင်ပါက ဤစာရေးသူအား ပြုပြင်ပေးတော်
 ခူကြပါ။

ငကျိုးသိမြင် မြတ်ကျင့်စဉ်ပြီးပြီ။

၁၃၆၃ ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၂ ရက်။ (၂၁-၈-၂၀၀၁)
 အင်္ဂါနေ့၊ ညဉ့် ၁ နာရီ အချိန်တွင် ပြီးစီးသည်။

ကျေးဇူးတင်

ဤအမြတ်ဆုံး ဓမ္မဒါနတွင် စွမ်းနိုင်သမျှ လှူအား၊
ငွေအား ကုသိုလ်ပါဝင်ကြသော ဓမ္မမိတ်ဆွေ ယောဂီ
အပေါင်းတို့၏ ရှေးခုဘဝ ပြုပြုသမျှသော ဒါန၊ သီလ
သမထ ကုသိုလ်ကံ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် လျင်မြန်စွာ
မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်သို့ ကျေးဇူးပြု၍ ဤဘဝမှာပင်
နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။